FEGP FEDERACIÓ EMPRESARIAL DEL GRAN PENEDÈS

14a edició

Índex FEGP 2019 de competitivitat comarcal

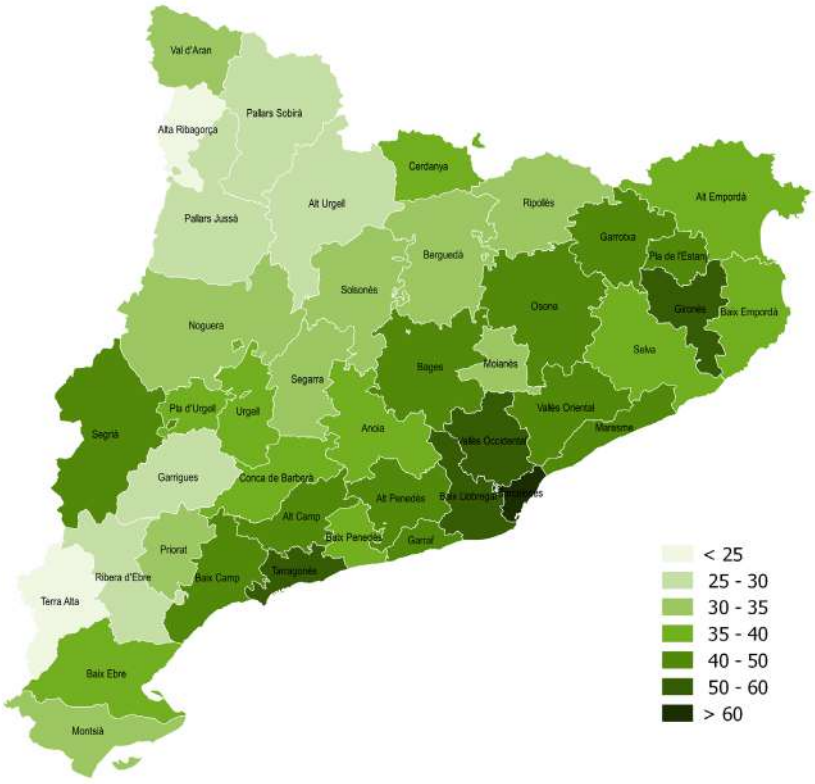

L'Índex FEGP s'ha concebut des d'un inici sota el criteri fonamental de ser entenedor, fiable i útil.

Aquest informe analitza els principals canvis en els factors de competitivitat de les comarques catalanes. A partir d'aquests factors i els indicadors que en formen part, s'ofereix un rànquing comarcal de competitivitat.

#índex_competitivat

Amb el suport de: Diputació Barcelona · node garraf AGÈNCIA DE DESENVOLUPAMENT

Amb la col·laboració de: CaixaBank

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons de ReconeixementNoComercialSenseObra Derivada (by-nc-nd).

Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades sense l'autorització de la FEGP.

Data de publicació: 13-05-2019

Els números anteriors es poden consultar a: http://www.fegp.cat/

La Federació Empresarial del Gran Penedès (FEGP) no s'identifica necessàriament amb l'opinió dels autors.

Informe elaborat per:

Autors: David Moreno i Carlos Ruiz
Actíva Prospect SL

Actíva Prospect SL
(Research & Solutions)
Centre d'Empreses de Noves Tecnologies
Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès

Tel. +34 935 820 177
Fax. +34 935 801 354
activaprospect@activaprospect.cat
http://www.activaprospect.cat

Sumari

Presentació 1
Què és la competitivitat territorial? 2
Quin interès té analitzar l'entorn territorial? 2
Quins factors i dimensions de competitivitat analitza? 3
Com interpretar els resultats? 5
Resultats: Índex 2019 de competitivitat territorial 7
L'Alt Penedès 22
Baix Penedès.....28
Garraf 34
La competitivitat territorial i la seva operativització 41
Indicadors utilitzats en el model 43
Notes metodològiques 47
Bibliografia i fonts.....48

El treball proporciona la posició que ocupen les 42 comarques catalanes en relació a un rànquing global de competitivitat i també en cadascun dels factors analitzats

Presentació

Ens plau presentar-los una edició més de l'Índex de Competitivitat comarcal Índex FEGP. Amb aquesta edició del 2019 sumem de forma consecutiva 14 edicions des que el 2005 es va publicar el primer número i es consolida, una vegada més, com una de les publicacions deganes de l'anàlisi socioeconòmic comarcal català.

En els darrers anys hem vist com l'economia catalana ha registrat un procés d'internacionalització important, on les exportacions de béns i serveis i les inversions estrangeres han esdevingut elements clau per sortir reforçats de la crisi econòmica anterior. El creixement que registra tant l'ocupació com el producte interior brut els darrers anys, per sobre de la mitjana espanyola, és resultat d'aquest esforç col·lectiu per la millora de la competitivitat de la nostra economia, basada en bona part en el reforç de les externalitats que ofereix el territori a les empreses que s'hi localitzen: mà d'obra qualificada, ecosistema d'innovació i de suport a l'emprenedoria, serveis empresarials de suport, disponibilitat de sòl, infraestructures de transport i serveis de mobilitat, etc.

L'Índex FEGP és un instrument dissenyat per tal d'aproximar-se a les condicions (o externalitats) que presenten els territoris, en aquest cas comarques, per a competir en una economia globalitzada i basada en un creixement intel·ligent a partir de la innovació i la digitalització dels processos productius; i sostenibles, tant des de la perspectiva social com mediambiental.

L'Índex FEGP permet definir quin és el paper que juguen els diferents factors de competitivitat analitzats en relació al seu model de desenvolupament econòmic, i pretén donar suport en la identificació de quines han de ser les prioritats i en la definició de quines han de ser les estratègies de cara a reforçar les seves fortaleses i minimitzar els punts febles. L'instrument està pensat perquè les comarques disposin de les informacions necessàries per poder fer una primera diagnosi integral i al mateix temps poder-se comparar amb la resta de comarques del seu entorn o de similars característiques amb la idea que els serveixi per a definir una estratègia pròpia que reforci la seva posició competitiva. L'Índex està conformat per 50 indicadors agrupats en 10 dimensions, on tots reflecteixen una valoració objectiva i suficientment àmplia dels elements analitzats.

En un primer apartat, es desenvolupa des del punt de vista conceptual la competitivitat, s'aborda l'interès que té analitzar la competitivitat des de la perspectiva territorial, quins factors i dimensions contempla i com s'interpreten els resultats.

A continuació es presenta la posició competitiva de les 42 comarques catalanes, així com la posició que ocupen en cadascuna de les dimensions en les que s'ha operativitzat el concepte de competitivitat i s'analitzen breument els canvis produïts en l'Índex, així com la situació de les 10 comarques que obtenen un millor resultat. Coma novetat d'aquesta edició, s'analitza la posició que ocupen les comarques dins els diferents àmbits territorials en les que s'agrupen i es duu a terme una anàlisi d'aquests àmbits.

En un tercer apartat, es duu a terme una anàlisi de la competitivitat de les comarques penedesenques i s'apunten els principals reptes als que les institucions implicades en el desenvolupament competitiu d'aquestes comarques han de fer front.

Per acabar, s'explica com s'acaba operativitzant en un Índex sintètic, detallant-ne els indicadors, les fonts d'informació utilitzada i la referència temporal d'aquests.

El treball ha estat portat a terme per l'equip Actíva Prospect i rep la col·laboració de CaixaBank i el suport institucional de la Diputació de Barcelona a través de l'Agència de Desenvolupament Comarcal Node Garraf.

Què és la competitivitat territorial?

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmica, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multdimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'analitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

IMD (World Competitiveness Yearbook)	• La competitivitat és l'habilitat d'una nació per a crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
World Economic Forum (Global Competitiveness Report)	• La competitivitat és l'habilitat d'un país per a assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
European Commission (Competitiveness Advisory Group)	• La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'elevar el nivell de vida i d'incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per a augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
OCDE	• La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

Segons el que es desprèn d'aquestes diferents definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics.

Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en el que operen (economies externes). Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral d'alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera. La provisió d'aquests factors generen rendiments creixents a les empreses localitzades als territoris ja que redueix el cost dels factors de producció i genera economies d'escala.

Quin interès té analitzar l'entorn territorial?

En el context actual de globalització de l'economia, la rivalitat entre els territoris per a l'atracció d'inversions privades, de fons públics, de turistes o d'activitats de renom, s'aguditza amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locacionals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

En aquest marc, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions o entorn que ofereixen els territoris (en aquest cas delimitats per les comarques) per a l'eficiència microeconòmica de les unitats productives. Són avantatges que no es generen dins l'empresa i les condicions del seu entorn més immediat són el que s'anomenen economies externes. En base a aquestes externalitats, els avantatges competitius que ofereixen els territoris es poden agrupar en tres grans eixos:

EIXOS DE LA COMPETITIVITAT TERRITORIAL

Nota: els factors de producció condicionen l'aparició i desenvolupament de clústers regionals, que són resultat de les economies d'aglomeració. Aquests territoris presenten avantatges fruit de la interacció entre agents productius localitzats de forma concentrada.

Les economies derivades d'una estructura espacial concentrada afavoreixen l'aparició d'economies d'escala (ja que es pot produir a un menor cost) i reforcen l'esquema de localització aglomerat en el que es produeix una concentració espacial de l'activitat i dels factors de producció. De fet, els clústers són fruit de la concentració d'empreses que, al seu torn, generen economies de localització. Aquestes economies externes són conseqüència de la possibilitat de compartir mercats de treball qualificats conjunts, serveis i subministres especialitzats i de compartir i difondre coneixement i/o tecnologies. D'altra banda, l'existència d'un entorn urbà en el que existeix una elevada concentració de població afavoreix l'existència de bones infraestructures, la formació de la població o els serveis institucionals, aspectes que també són determinants pel desenvolupament de l'activitat i la competitivitat de les empreses. Aquestes externalitats s'anomenen economies d'urbanització. Tanmateix, la manca de determinats factors com són el sòl i l'espai per a l'activitat econòmica, els recursos naturals, o el capital, poden frenar la concentració d'activitat i el desenvolupament d'aquests clústers.

Altres avantatges competitius tenen a veure amb l'economia espacial i la naturalesa geogràfica dels territoris. Són els avantatges distributius i estan relacionats amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, les connexions amb l'exterior, les infraestructures i els serveis de transport, etc. Normalment, els territoris afavorits per la seva posició geogràfica respecte als mercats registren una elevada productivitat i les forces d'aglomeració generen cercles virtuosos que reforcen el seu desenvolupament.

Determinats béns i serveis no té sentit produir-los si no hi ha un mercat mínim que garanteixi la seva producció de forma eficient. Així, la dimensió del mercat interior dels territoris determina la capacitat d'atraure indústries i sectors productius que cerquen economies d'escala com a font de competitivitat. D'altra banda, les necessitats i les exigències dels mercats també influeixen en les condicions de la demanda (les empreses han d'evolucionar per a atendre les necessitats dels seus clients), així com el creixement de la demanda interior, que es pot donar per un increment demogràfic, de les inversions empresarials o com a resultat de processos d'innovació. Un altre factor que pot modificar les condicions de la demanda és el grau d'internacionalització del teixit empresarial.

Quins factors i dimensions de competitivitat analitza?

Inicialment, durant el procés de definició de l'Índex l'any 2004, es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, es va considerar oportú que a més dels factors econòmics, s'havien d'introduir aspectes relacionats amb qüestions

L'Índex està conformat per 50 indicadors desagregats a nivell comarcal i agrupats en 10 dimensions que conformen el model d'anàlisi de la competitivitat comarcal

socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'Economia catalana vigents en aquell moment. Així, el resultat és una adaptació dels enfocaments sobre els avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques, complementada amb l'anàlisi de la sostenibilitat, tant social com mediambiental, del model de desenvolupament local. En aquesta línia, s'han incorporat en l'Índex elements com que el fet que el model econòmic i de desenvolupament comporti l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió mediambiental dels recursos naturals utilitzats.

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat[1]. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per *Michael Porter*, i el seu "Diamant de la Competitivitat"[2], on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte, sobretot en l'anàlisi de la competitivitat regional europea[3]. Els canvis es poden consultar en l'edició de 2009.

El model resultant analitza les 42 comarques catalanes a partir de 50 indicadors diferents. Aquests indicadors han estat agrupats en 10 subdimensions, les dues primeres centrades en la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris i les altres vuit en les condicions de competitivitat, que al seu torn han estat agrupades segons si corresponen als factors de producció, als avantatges distributius o a les condicions de la demanda. El model utilitzat i les dimensions i subdimensions utilitzades per a analitzar la competitivitat de les comarques es resumeix en el gràfic següent:

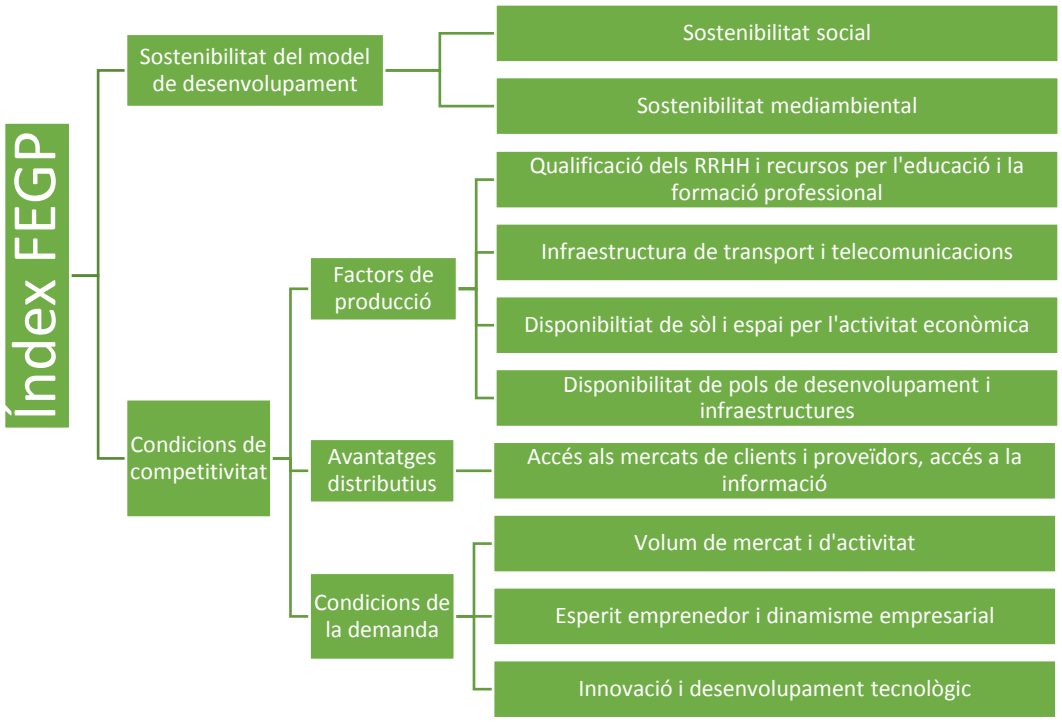

[1] Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de la FEGP (www.fegp.cat).
[2] Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.
[3] Veure bibliografia.

Com interpretar els resultats?

L'Índex no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques, sinó que determina la seva posició en base a les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses

Les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols

En l'operativització de l'Índex s'han donat pesos diferents a cadascun dels factors que formen el model d'anàlisi. En aquest sentit, la disponibilitat de serveis avançats així com la generació d'activitat al voltant de serveis intensius en coneixement i de productes amb un important component tecnològic, s'han considerat estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són les relacionades amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes important als avantatges competitius distributius. És a dir, aquells que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, tenen un pes important aquells factors que poden incidir-hi en major grau, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

L'Índex permet aproximar-se a les condicions (o externalitats) que presenten els territoris per a competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i en indústria d'alta tecnologia.

Dit això, és important tenir present en la interpretació dels resultats, que l'Índex FEGP no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques ni tampoc analitza la millora de les condicions de vida, que són en definitiva indicadors de resultats i d'impacte de com les unitats productives utilitzen els recursos i els avantatges que disposen. Aquest no és l'objectiu d'aquest treball i no s'inclouen, però es poden aproximar a partir de variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió, la productivitat, les rendes o altres de satisfacció de la població. Moltes d'elles són difícils d'aproximar en el context territorial en el que es planteja l'estudi: el context comarcal.

En conseqüència, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquests aspectes dependran de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i mediambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les fiscals, energètiques, laborals, etc.) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí que es pot intervenir, o almenys tenir capacitat d'influir, en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitació pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, al diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el planejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives beneficioses per a l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball és, doncs, ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques en què la FEGP és un agent econòmic i social de referència. Així, amb aquesta publicació pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixin pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per a fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives (o rànquings) utilitzat és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu o no en un determinat àmbit. Al mateix temps, les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents

àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles del model de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i les estratègies a desenvolupar, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, unes condicions de competitivitat òptimes no sempre guarden una relació directa amb impactes positius en els nivells de benestar (en termes de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'Índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici economètric per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat. No obstant, pot haver-hi territoris que siguin poc competitius en el marc global de competència internacional i basada en la nova economia, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en economies regionals i nacionals centrades en sectors més tradicionals i en factors endògens, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità on el model de competitivitat centrat en la internacionalització de l'economia i la producció de béns i serveis intensius en coneixement tenen menor sentit i són d'altres els factors sobre els quals se sustenta el desenvolupament econòmic d'aquests territoris.

Així, cal remarcar que des del punt de vista empresarial, no hi ha cap comarca que tingui un avantatge absolut en totes les dimensions que han d'interessar els potencials inversors. Una empresa que cerca la proximitat als mercats, personal qualificat i estar en un ecosistema d'innovació, estarà interessada en una comarca diferent de la que cerca sòl industrial, força de treball mitjanament qualificada, bones infraestructures i serveis de transport per a distribuir les seves mercaderies. Per aquest motiu, les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'Índex FEGP poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat. Amb tot, les comarques situades al capdavant de l'Índex són les que responen a un ventall més ampli de necessitats potencials, ja que en definitiva es pondera un conjunt de factors que es tenen en compte a l'hora de determinar la localització de les inversions.

En base a aquestes consideracions, les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure i propiciar les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols: ja sia la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, la qualificació dels RRHH, les infraestructures de transport, l'accés als mercats, el volum de mercat, la qualitat mediambiental, o qualsevol altre factor. Aquestes estratègies són, en definitiva, les que han de dirigir el creixement econòmic del futur.

Resultats: Índex 2019 de competitivitat territorial

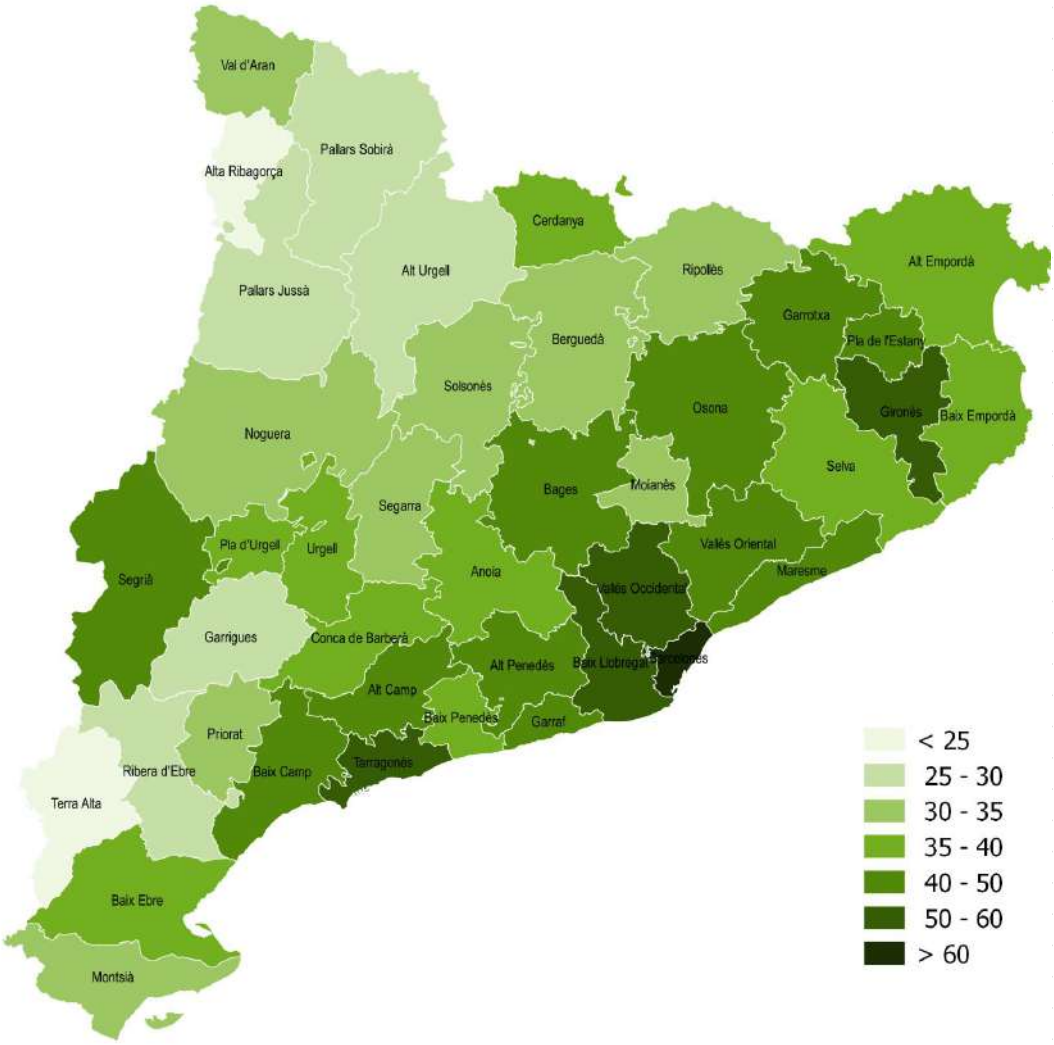

	Comarca	índex	Ranq/42
	Barcelonès	79,2	1
	Vallès Occidental	59,7	2
	Gironès	54,2	3
	Baix Llobregat	52,9	4
	Tarragonès	50,8	5
	Segrià	48,3	6
	Vallès Oriental	47,1	7
	Maresme	46,2	8
	Garraf	45,4	9
	Bages	44,0	10
	Osona	43,9	11
	Alt Penedès	43,5	12
	Baix Camp	43,3	13
	Pla de l'Estany	42,6	14
	Alt Camp	40,9	15
	Garrotxa	40,5	16
	Alt Empordà	39,0	17
	Urgell	38,8	18
	Pla d'Urgell	38,3	19
	Anoia	38,0	20
	Selva	37,9	21

	Comarca	índex	Ranq/42
	Baix Penedès	37,8	22
	Conca de Barberà	36,6	23
	Baix Empordà	35,6	24
	Cerdanya	35,4	25
	Baix Ebre	35,3	26
	Solsonès	35,0	27
	Segarra	34,9	28
	Moianès	34,5	29
	Ripollès	34,0	30
	Montsià	32,5	31
	Berguedà	31,9	32
	Priorat	31,4	33
	Noguera	30,4	34
	Aran	30,2	35
	Pallars Sobirà	28,7	36
	Ribera d'Ebre	28,0	37
	Alt Urgell	27,6	38
	Pallars Jussà	26,9	39
	Garrigues	26,5	40
	Alta Ribagorça	23,7	41
	Terra Alta	22,8	42

RÀNQUING PER ÀMBITS TERRITORIALS

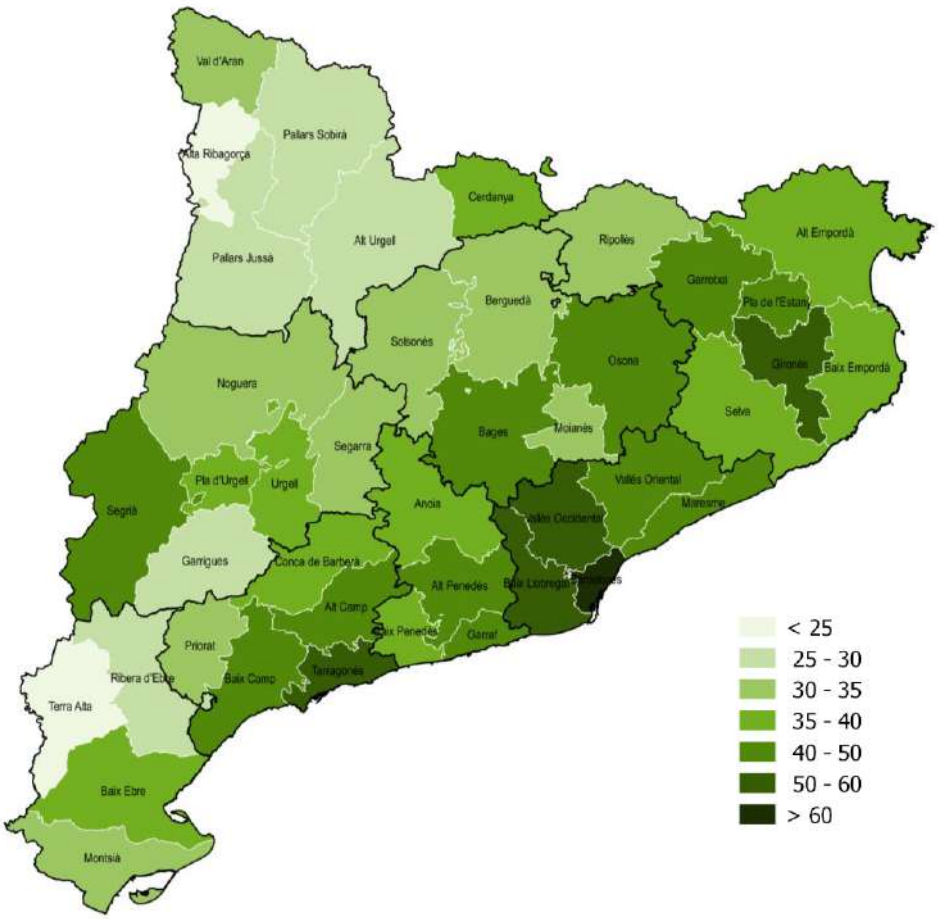

ALT PIRINEU I ARAN

Comarca	índex	Ranq/42
Cerdanya	35,4	25
Aran	30,2	35
Pallars Sobirà	28,7	36
Alt Urgell	27,6	38
Pallars Jussà	26,9	39
Alta Ribagorça	23,7	41

PONENT

Comarca	índex	Ranq/42
Segrià	48,3	6
Urgell	38,8	18
Pla d'Urgell	38,3	19
Segarra	34,9	28
Noguera	30,4	34
Garrigues	26,5	40

CAMP DE TARRAGONA

Comarca	índex	Ranq/42
Tarragonès	50,8	5
Baix Camp	43,3	13
Alt Camp	40,9	15
Conca de Barberà	36,6	23
Priorat	31,4	33

PENEDÈS

Comarca	índex	Ranq/42
Garraf	45,4	9
Alt Penedès	43,5	12
Anoia	38,0	20
Baix Penedès	37,8	22

COMARQUES CENTRALS

Comarca	índex	Ranq/42
Bages	44,0	10
Osona	43,9	11
Solsonès	35,0	27
Moianès	34,5	29
Berguedà	31,9	32

TERRES DE L'EBRE

Comarca	índex	Ranq/42
Baix Ebre	35,3	26
Montsià	32,5	31
Ribera d'Ebre	28,0	37
Terra Alta	22,8	42

METROPOLITÀ

Comarca	índex	Ranq/42
Barcelonès	79,2	1
Vallès Occidental	59,7	2
Baix Llobregat	52,9	4
Vallès Oriental	47,1	7
Maresme	46,2	8

COMARQUES GIRONINES

Comarca	índex	Ranq/42
Gironès	54,2	3
Pla de l'Estany	42,6	14
Garrotxa	40,5	16
Alt Empordà	39,0	17
Selva	37,9	21
Baix Empordà	35,6	24
Ripollès	34,0	30

EVOLUCIÓ EN EL VALOR DE L'ÍNDEX 2009-2018

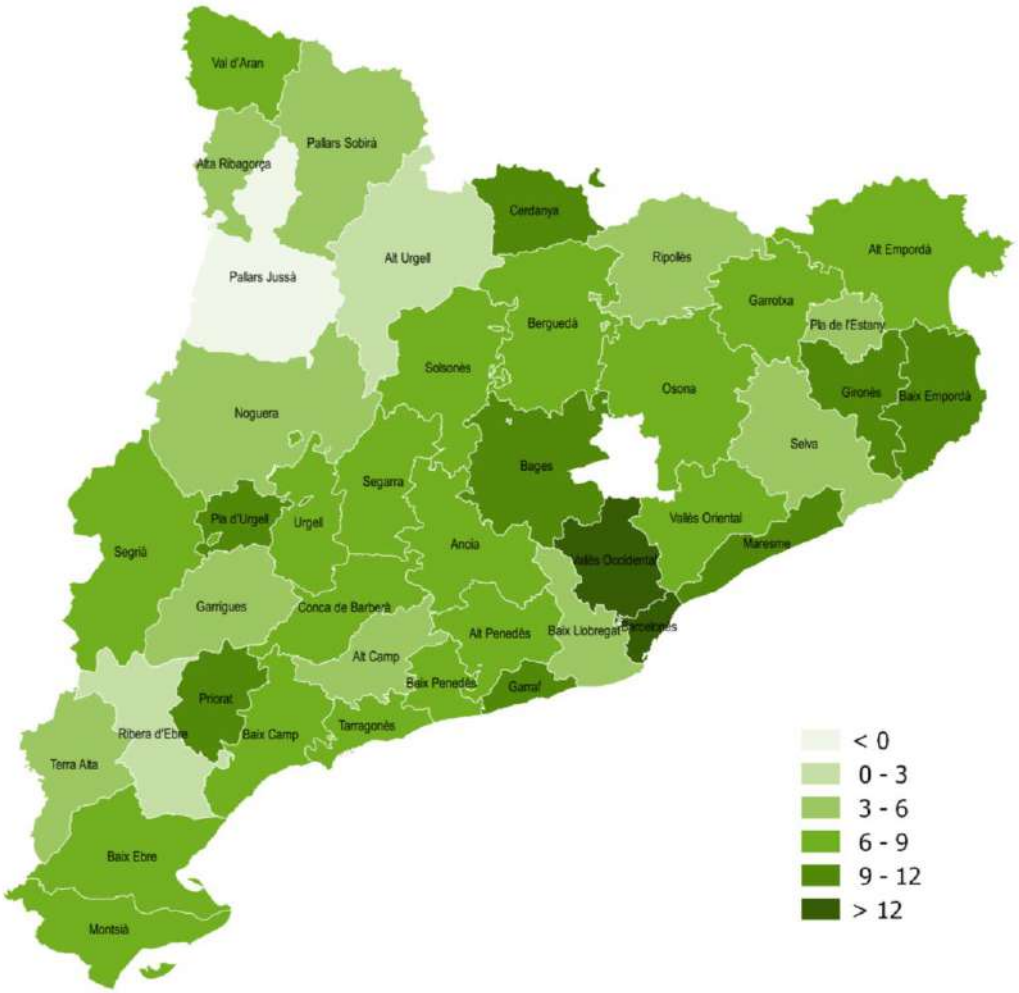

	Comarca	índex	Ranq/42
	Barcelonès	12,6	1
	Vallès Occidental	12,1	2
	Cerdanya	11,6	3
	Bages	10,8	4
	Baix Empordà	10,5	5
	Priorat	10,2	6
	Pla d'Urgell	10,1	7
	Garraf	9,9	8
	Gironès	9,3	9
	Maresme	9,0	10
	Montsià	8,6	11
	Garrotxa	8,5	12
	Baix Ebre	7,9	13
	Alt Penedès	7,7	14
	Osona	7,6	15
	Solsonès	7,4	16
	Alt Empordà	7,3	17
	Urgell	7,3	18
	Aran	7,2	19
	Segrià	7,2	20
	Conca de Barberà	7,0	21

	Comarca	índex	Ranq/42
	Vallès Oriental	6,8	22
	Anoia	6,7	23
	Baix Camp	6,7	24
	Baix Penedès	6,7	25
	Segarra	6,6	26
	Tarragonès	6,5	27
	Berguedà	6,0	28
	Garrigues	5,5	29
	Pla de l'Estany	5,4	30
	Pallars Sobirà	5,4	31
	Baix Llobregat	5,4	32
	Selva	5,0	33
	Noguera	4,9	34
	Terra Alta	4,8	35
	Ripollès	4,1	36
	Alta Ribagorça	3,5	37
	Alt Camp	3,1	38
	Alt Urgell	2,4	39
	Ribera d'Ebre	1,9	40
	Pallars Jussà	-0,2	41

Nota: Els valors representen el diferencial entre la puntuació obtinguda en l'Índex respecte al 2009.

El Moianès es va constituir com a comarca el 2015.

Índex FEGP 2003-2018

	Rànquing/42																	índex (0-100)									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 [1]	2010	2011	2012	2013	2014	2015 [2]	2016 [3]	2017	2018	Var. 2018-17	2009 [1]	2010	2011	2012	2013	2014	2015 [2]	2016 [3]	2017	2018
Barcelonès	2	3	2	1	6	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	66,5	66,9	65,2	66,5	61,7	60,5	63,2	75,3	75,5	79,2
Vallès Occidental	1	1	1	2	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	-	47,6	48,2	47,3	47,4	46,5	46,1	52,7	54,5	56,2	59,7
Gironès	4	4	6	3	3	5	4	5	4	5	6	6	5	3	3	3	-	44,9	45,1	43,2	44,8	45,5	43,5	44,6	51,0	52,1	54,2
Baix Llobregat	5	6	4	5	4	4	2	2	3	3	3	5	3	4	4	4	-	47,6	48,2	46,3	45,8	46,3	43,8	45,9	47,6	48,8	52,9
Tarragonès	3	2	3	4	2	3	5	4	5	4	4	4	4	5	5	5	-	44,2	45,5	42,6	45,5	46,0	44,3	44,7	47,6	47,4	50,8
Segrià	6	5	5	6	5	6	6	6	7	7	5	3	6	6	6	6	-	41,2	41,5	38,4	40,3	45,7	44,5	40,9	45,2	45,4	48,3
Vallès Oriental	7	7	7	8	7	7	7	7	6	9	7	9	7	7	7	7	-	40,3	41,3	41,5	38,5	41,9	38,2	39,3	43,0	43,4	47,1
Maresme	11	12	10	11	12	12	10	9	8	8	8	11	8	10	8	8	-	37,2	39,1	38,1	39,8	41,6	37,5	37,8	41,5	42,9	46,2
Garraf	**17**	**16**	**17**	**19**	**18**	**16**	**14**	**12**	**12**	**13**	**14**	**12**	**9**	**9**	**10**	**9**	**-1**	**35,5**	**37,0**	**35,9**	**36,6**	**36,0**	**35,9**	**36,7**	**42,1**	**41,1**	**45,4**
Bages	8	9	9	9	9	9	15	15	16	17	16	13	13	14	11	10	-1	33,2	34,2	33,2	34,6	35,5	35,0	33,9	38,7	40,7	44,0
Osona	10	11	12	13	13	11	12	13	14	14	11	8	11	8	9	11	2	36,3	36,4	34,2	36,5	39,7	38,6	36,5	42,1	42,5	43,9
Alt Penedès	**12**	**10**	**11**	**10**	**10**	**10**	**13**	**14**	**13**	**11**	**17**	**14**	**14**	**13**	**12**	**12**	**-**	**35,8**	**36,1**	**35,8**	**37,2**	**35,0**	**33,5**	**33,7**	**39,0**	**39,3**	**43,5**
Baix Camp	9	8	8	7	8	8	11	10	10	10	9	10	10	11	15	13	-2	36,6	38,9	36,6	37,5	40,3	37,8	36,5	40,1	38,7	43,3
Pla de l'Estany	19	20	18	17	19	18	9	8	11	12	12	15	18	17	16	14	-2	37,2	39,5	36,6	36,9	37,5	33,4	31,9	36,9	38,2	42,6
Alt Camp	15	13	13	12	11	13	8	11	9	6	10	7	12	16	17	15	-2	37,8	38,2	37,4	41,2	40,0	39,2	34,6	37,6	37,6	40,9
Garrotxa	18	19	20	20	23	19	17	18	20	20	19	22	20	15	14	16	2	32,0	32,5	30,6	32,6	33,2	31,0	31,1	38,2	38,8	40,5
Alt Empordà	13	14	14	15	14	15	18	17	17	16	13	17	17	19	21	17	-4	31,7	32,7	32,6	34,9	36,6	32,3	32,5	35,6	34,4	39,0
Urgell	21	18	19	18	17	14	19	22	21	19	18	20	22	22	20	18	-2	31,6	31,4	30,5	33,3	33,8	31,3	30,6	33,4	35,1	38,8
Pla d'Urgell	28	24	27	24	21	20	25	30	28	27	26	26	26	25	23	19	-4	28,2	26,5	26,3	29,6	30,0	29,5	28,6	32,0	33,3	38,3
Anoia	14	15	15	14	16	17	20	19	19	21	25	25	23	18	19	20	1	31,3	31,7	30,8	31,8	30,8	29,6	30,3	35,6	36,1	38,0
Selva	16	17	16	16	15	22	16	16	15	15	15	16	15	21	22	21	-1	32,9	33,4	33,5	35,6	36,0	32,8	32,8	33,6	34,1	37,9
Baix Penedès	**23**	**22**	**22**	**22**	**24**	**23**	**21**	**21**	**23**	**24**	**22**	**19**	**16**	**20**	**18**	**22**	**4**	**31,2**	**31,4**	**29,6**	**30,7**	**32,5**	**31,7**	**32,7**	**34,2**	**36,2**	**37,8**
Conca de Barberà	33	32	32	32	31	29	23	23	22	22	21	23	25	27	30	23	-7	29,6	30,4	29,7	31,1	32,6	30,8	28,6	31,4	30,5	36,6
Baix Empordà	20	23	21	21	22	21	32	29	27	28	23	21	24	26	26	24	-2	25,2	26,7	26,8	29,4	32,3	31,2	29,1	31,7	31,8	35,6
Cerdanya	26	28	25	25	26	27	35	31	30	25	30	29	27	29	27	25	-2	23,8	25,7	25,7	30,3	28,5	28,0	27,4	30,4	31,3	35,4
Baix Ebre	22	21	23	23	20	25	27	24	25	26	27	24	19	28	25	26	1	27,4	29,3	28,5	30,3	30,0	30,4	31,2	30,7	32,4	35,3
Solsonès	25	26	24	27	27	28	26	25	18	18	20	18	21	12	13	27	14	27,6	29,1	32,3	34,3	33,0	32,2	30,8	40,0	39,0	35,0
Segarra	32	27	28	26	25	24	24	26	26	29	28	28	29	24	24	28	4	28,3	28,7	26,8	29,3	28,9	28,4	27,0	32,5	32,6	34,9
Moianès	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	23	28	29	1	-	-	-	-	-	-	24,4	32,7	31,2	34,5
Ripollès	24	25	26	28	29	30	22	20	24	23	24	30	33	34	34	30	-4	29,9	31,6	29,4	31,1	30,8	26,5	25,0	27,2	28,0	34,0
Montsià	30	30	31	31	28	31	34	36	34	38	33	35	31	31	29	31	2	23,8	23,7	24,4	23,6	25,9	24,9	26,0	28,5	31,1	32,5
Berguedà	27	33	30	30	32	32	30	27	29	33	31	31	36	32	33	32	-1	25,9	26,9	25,9	27,0	27,0	25,8	23,4	27,9	28,1	31,9
Priorat	40	40	41	41	41	41	38	39	40	40	39	39	41	33	32	33	1	21,2	20,6	18,6	21,6	19,0	20,4	17,5	27,4	28,3	31,4
Noguera	31	29	29	29	30	26	31	34	31	30	29	27	28	30	31	34	3	25,5	24,8	25,3	27,8	28,6	28,5	27,2	29,0	29,6	30,4
Aran	34	34	34	34	35	35	37	35	38	36	34	34	30	38	37	35	-2	23,0	24,2	20,1	24,8	25,7	25,2	26,1	24,6	26,2	30,2
Pallars Sobirà	38	36	36	38	39	38	36	37	41	37	40	40	40	42	41	36	-5	23,3	22,4	18,4	24,3	18,8	20,1	18,6	20,8	22,7	28,7
Ribera d'Ebre	36	39	37	36	36	37	29	33	33	34	35	36	37	39	40	37	-3	26,1	24,8	24,6	25,7	24,6	23,8	23,1	24,2	23,3	28,0
Alt Urgell	29	31	33	33	33	33	33	32	35	31	32	33	34	36	38	38	-	25,2	25,6	24,3	27,5	26,6	25,6	24,5	26,2	24,8	27,6
Pallars Jussà	37	37	38	35	34	36	28	28	32	32	37	32	32	35	36	39	3	27,1	26,9	25,2	27,4	24,2	25,8	25,4	26,8	26,8	26,9
Garrigues	35	35	35	37	37	34	39	38	36	35	36	37	38	37	35	40	5	21,0	21,0	21,5	25,0	24,5	23,7	21,9	25,3	26,8	26,5
Alta Ribagorça	39	38	39	39	38	40	40	40	37	39	38	38	39	41	39	41	2	20,2	19,3	21,3	22,9	21,7	21,7	19,7	22,1	24,1	23,7
Terra Alta	41	41	40	40	40	39	41	41	39	41	41	41	42	40	42	42	-	17,9	17,9	18,8	21,6	18,0	16,5	16,0	23,7	22,0	22,8

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió, [2] El Moianès esdevé comarca, [3] S'introdueixen diverses variables

PERFILS COMARCALS

Es presenten les puntuacions obtingudes de les 42 comarques catalanes en cadascun dels 10 factors analitzats, de forma que es pot identificar en quins àmbits presenten avantatges competitius i en quins no

En el següent gràfic es pot visualitzar el comportament de cada comarca en relació als 10 factors de competitivitat analitzats.

1	Sostenibilitat social		6	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	
2	Sostenibilitat mediambiental		7	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	
3	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		8	Innovació, desenvolupament tecnològic	
4	Infraestructura de transport i comunicacions		9	Volum de mercat i d'activitat	
5	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica		10	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Barcelonès	1	37	1	1	40	1	1	1	1	1
Vallès Occidental	9	35	6	3	1	2	5	2	2	9
Gironès	2	4	8	7	23	3	7	8	5	4
Baix Llobregat	15	30	16	2	4	6	3	4	3	15
Tarragonès	6	41	5	4	2	5	4	11	10	13
Segrià	12	17	7	5	5	4	13	14	21	24
Vallès Oriental	20	24	24	9	3	15	6	3	6	20
Maresme	27	26	10	8	27	11	8	18	4	6
Garraf	39	31	9	11	38	13	2	16	7	8
Bages	23	10	22	19	6	14	16	5	24	17
Osona	11	1	15	15	9	8	17	13	11	28
Alt Penedès	13	18	25	10	8	20	12	9	8	30
Baix Camp	29	22	14	12	11	7	9	21	16	25
Pla de l'Estany	10	15	13	27	37	9	19	7	22	26
Alt Camp	22	20	23	6	14	18	14	6	31	32
Garrotxa	8	9	29	30	30	10	25	10	15	27
Alt Empordà	25	32	42	25	19	16	18	17	14	5
Urgell	26	11	19	16	12	26	21	23	27	23
Pla d'Urgell	31	6	30	17	22	12	24	22	28	10
Anoia	37	28	32	14	13	17	15	15	25	34
Selva	30	33	37	18	15	23	10	24	23	16
Baix Penedès	42	36	39	23	21	39	11	12	12	22
Conca de Barberà	24	8	27	29	20	40	23	20	26	29
Baix Empordà	17	39	40	39	31	24	20	27	17	7
Cerdanya	3	40	18	24	42	29	37	32	9	3
Baix Ebre	40	14	31	22	7	19	27	26	35	14
Solsonès	7	34	20	32	29	32	34	19	29	18
Segarra	5	3	34	21	17	28	26	35	19	33
Moianès	19	13	17	38	33	34	32	36	18	19
Ripollès	4	16	33	20	39	27	29	30	33	21
Montsià	41	7	38	35	10	33	22	25	32	31
Berguedà	32	19	26	37	24	31	28	29	30	38
Priorat	33	5	28	36	36	30	35	28	37	12
Noguera	36	25	35	13	16	35	31	33	34	37
Aran	14	42	2	41	41	21	42	39	13	2
Pallars Sobirà	16	38	4	40	35	22	41	40	20	11
Ribera d'Ebre	38	27	12	34	25	25	33	37	39	42
Alt Urgell	28	12	11	33	32	42	39	31	36	35
Pallars Jussà	34	29	3	26	28	38	38	38	42	41
Garrigues	35	21	36	31	18	36	30	41	38	39
Alta Ribagorça	18	23	21	28	34	37	40	42	41	36
Terra Alta	21	2	41	42	26	41	36	34	40	40

1r quartil 2n quartil 3r quartil 4t quartil

Puntuació obtinguda en cadascun dels factors

	FACTORS DE SOSTENIBILITAT				FACTORS DE COMPETITIVITAT						
					Factors de producció						
rànquing	Sostenibilitat social		Sostenibilitat mediambiental		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		Infraestructura de transport i comunicacions		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica		Grup
1	Barcelonès	84,3	Osona	78,2	Barcelonès	82,2	Barcelonès	98,7	Vallès Occidental	73,9	Alt
2	Gironès	73,9	Terra Alta	77,3	Aran	67,9	Baix Llobregat	62,3	Tarragonès	63,7	
3	Cerdanya	72,9	Segarra	76,6	Pallars Jussà	61,7	Vallès Occidental	51,4	Vallès Oriental	60,2	
4	Ripollès	66,5	Gironès	75,5	Pallars Sobirà	59,3	Tarragonès	50,0	Baix Llobregat	56,1	
5	Segarra	65,9	Priorat	75,1	Tarragonès	58,5	Segrià	44,0	Segrià	54,8	
6	Tarragonès	65,0	Pla d'Urgell	74,9	Vallès Occidental	54,2	Alt Camp	43,7	Bages	46,4	
7	Solsonès	64,6	Montsià	74,4	Segrià	52,9	Gironès	41,8	Baix Ebre	44,7	
8	Garrotxa	64,5	Conca de Barberà	73,8	Gironès	52,3	Maresme	41,2	Alt Penedès	44,0	
9	Vallès Occidental	64,5	Garrotxa	72,6	Garraf	50,8	Vallès Oriental	39,8	Osona	43,2	
10	Pla de l'Estany	63,1	Bages	72,5	Maresme	49,0	Alt Penedès	38,9	Montsià	42,9	
11	Osona	61,5	Urgell	71,6	Alt Urgell	47,5	Garraf	36,5	Baix Camp	42,6	Intermedi-Alt
12	Segrià	60,0	Alt Urgell	71,3	Ribera d'Ebre	42,2	Baix Camp	36,5	Urgell	42,2	
13	Alt Penedès	58,7	Moianès	70,9	Pla de l'Estany	42,1	Noguera	36,0	Anoia	41,9	
14	Aran	58,4	Baix Ebre	70,0	Baix Camp	42,0	Anoia	34,4	Alt Camp	41,8	
15	Baix Llobregat	58,3	Pla de l'Estany	69,5	Osona	41,8	Osona	34,3	Selva	41,8	
16	Pallars Sobirà	55,5	Ripollès	69,5	Baix Llobregat	41,6	Urgell	32,9	Noguera	39,7	
17	Baix Empordà	55,0	Segrià	69,5	Moianès	41,5	Pla d'Urgell	31,5	Segarra	38,9	
18	Alta Ribagorça	54,4	Alt Penedès	69,0	Cerdanya	40,5	Selva	29,9	Garrigues	38,7	
19	Moianès	53,8	Berguedà	68,6	Urgell	39,7	Bages	29,4	Alt Empordà	38,3	
20	Vallès Oriental	53,7	Alt Camp	67,6	Solsonès	38,7	Ripollès	28,6	Conca de Barberà	38,3	
21	Terra Alta	52,7	Garrigues	67,2	Alta Ribagorça	38,4	Segarra	27,7	Baix Penedès	38,0	Intermedi-Baix
22	Alt Camp	52,2	Baix Camp	66,3	Bages	38,2	Baix Ebre	27,7	Pla d'Urgell	37,1	
23	Bages	51,6	Alta Ribagorça	66,1	Alt Camp	36,6	Baix Penedès	24,8	Gironès	35,3	
24	Conca de Barberà	50,0	Vallès Oriental	66,0	Vallès Oriental	35,0	Cerdanya	24,1	Berguedà	34,4	
25	Alt Empordà	49,9	Noguera	65,7	Alt Penedès	34,8	Alt Empordà	23,7	Ribera d'Ebre	33,9	
26	Urgell	49,5	Maresme	65,5	Berguedà	33,5	Pallars Jussà	23,4	Terra Alta	32,5	
27	Maresme	49,2	Ribera d'Ebre	65,3	Conca de Barberà	33,4	Pla de l'Estany	21,5	Maresme	32,4	
28	Alt Urgell	48,8	Anoia	64,2	Priorat	32,6	Alta Ribagorça	19,2	Pallars Jussà	32,1	
29	Baix Camp	47,3	Pallars Jussà	63,3	Garrotxa	31,5	Conca de Barberà	18,8	Solsonès	31,4	
30	Selva	46,5	Baix Llobregat	63,2	Pla d'Urgell	29,8	Garrotxa	17,6	Garrotxa	31,0	
31	Pla d'Urgell	46,1	Garraf	61,9	Baix Ebre	29,2	Garrigues	17,6	Baix Empordà	29,2	Baix
32	Berguedà	44,3	Alt Empordà	60,3	Anoia	28,1	Solsonès	16,9	Alt Urgell	28,2	
33	Priorat	44,1	Selva	60,3	Ripollès	28,0	Alt Urgell	16,8	Moianès	27,9	
34	Pallars Jussà	43,7	Solsonès	60,3	Segarra	25,2	Ribera d'Ebre	15,7	Alta Ribagorça	27,7	
35	Garrigues	43,1	Vallès Occidental	59,5	Noguera	23,2	Montsià	15,5	Pallars Sobirà	27,2	
36	Noguera	42,2	Baix Penedès	58,0	Garrigues	20,5	Priorat	10,6	Priorat	26,3	
37	Anoia	42,2	Barcelonès	57,8	Selva	19,2	Berguedà	10,5	Pla de l'Estany	25,3	
38	Ribera d'Ebre	40,6	Pallars Sobirà	53,7	Montsià	18,8	Moianès	9,2	Garraf	25,2	
39	Garraf	38,7	Baix Empordà	52,9	Baix Penedès	18,1	Baix Empordà	8,7	Ripollès	24,5	
40	Baix Ebre	35,5	Cerdanya	48,6	Baix Empordà	17,8	Pallars Sobirà	8,6	Barcelonès	16,2	
41	Montsià	31,6	Tarragonès	46,6	Terra Alta	17,5	Aran	3,9	Aran	12,4	
42	Baix Penedès	24,4	Aran	40,7	Alt Empordà	17,2	Terra Alta	2,3	Cerdanya	11,6	

Puntuació obtinguda en cadascun dels factors (cont.)

	FACTORS DE COMPETITIVITAT				Condicions de la demanda							
rànquing	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació		Innovació, desenvolupament tecnològic		Volum de mercat i d'activitat		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Quartil
1	Barcelonès	99,3	Barcelonès	100,0	Barcelonès	61,2	Barcelonès	78,3	Barcelonès	71,5	Alt
2	Vallès Occidental	56,1	**Garraf**	92,2	Vallès Occidental	55,1	Vallès Occidental	47,2	Aran	70,2	
3	Gironès	50,4	Baix Llobregat	91,6	Vallès Oriental	50,2	Baix Llobregat	43,3	Cerdanya	63,7	
4	Segrià	40,5	Tarragonès	90,0	Baix Llobregat	47,1	Maresme	34,6	Gironès	56,0	
5	Tarragonès	31,6	Vallès Occidental	89,4	Bages	44,6	Gironès	34,4	Alt Empordà	55,1	
6	Baix Llobregat	29,1	Vallès Oriental	88,3	Alt Camp	43,2	Vallès Oriental	32,5	Maresme	54,8	
7	Baix Camp	25,1	Gironès	87,9	Pla de l'Estany	41,2	**Garraf**	32,4	Baix Empordà	53,1	
8	Osona	19,1	Maresme	87,9	Gironès	40,5	**Alt Penedès**	31,9	**Garraf**	50,9	
9	Pla de l'Estany	18,6	Baix Camp	87,5	**Alt Penedès**	40,4	Cerdanya	30,5	Vallès Occidental	47,8	
10	Garrotxa	17,0	Selva	86,9	Garrotxa	38,7	Tarragonès	28,8	Pla d'Urgell	47,7	
11	Maresme	15,7	**Baix Penedès**	86,6	Tarragonès	38,3	Osona	28,0	Pallars Sobirà	47,4	Intermedi-Alt
12	Pla d'Urgell	14,8	**Alt Penedès**	85,7	**Baix Penedès**	37,6	**Baix Penedès**	27,1	Priorat	46,9	
13	**Garraf**	13,9	Segrià	84,4	Osona	35,7	Aran	27,0	Tarragonès	46,6	
14	Bages	13,7	Alt Camp	84,2	Segrià	35,0	Alt Empordà	26,0	Baix Ebre	46,6	
15	Vallès Oriental	12,6	Anoia	83,6	Anoia	31,8	Garrotxa	25,9	Baix Llobregat	46,4	
16	Alt Empordà	11,9	Bages	83,5	**Garraf**	31,6	Baix Camp	25,4	Selva	46,2	
17	Anoia	11,7	Osona	82,8	Alt Empordà	29,8	Baix Empordà	25,1	Bages	46,2	
18	Alt Camp	10,6	Alt Empordà	82,0	Maresme	29,1	Moianès	25,1	Solsonès	45,0	
19	Baix Ebre	10,3	Pla de l'Estany	81,4	Solsonès	28,4	Segarra	24,8	Moianès	44,2	
20	**Alt Penedès**	10,2	Baix Empordà	80,4	Conca de Barberà	28,3	Pallars Sobirà	24,2	Vallès Oriental	43,1	
21	Aran	9,6	Urgell	80,3	Baix Camp	28,0	Segrià	23,9	Ripollès	42,7	Intermedi-Baix
22	Pallars Sobirà	8,9	Montsià	79,9	Pla d'Urgell	27,5	Pla de l'Estany	23,6	**Baix Penedès**	42,7	
23	Selva	8,8	Conca de Barberà	79,7	Urgell	27,5	Selva	23,1	Urgell	40,9	
24	Baix Empordà	8,5	Pla d'Urgell	77,4	Selva	26,4	Bages	22,7	Segrià	40,7	
25	Ribera d'Ebre	8,4	Garrotxa	77,2	Montsià	22,8	Anoia	21,2	Baix Camp	40,7	
26	Urgell	8,2	Segarra	77,1	Baix Ebre	22,1	Conca de Barberà	19,8	Pla de l'Estany	39,6	
27	Ripollès	8,2	Baix Ebre	76,9	Baix Empordà	22,1	Urgell	18,2	Garrotxa	39,1	
28	Segarra	8,2	Berguedà	73,4	Priorat	21,4	Pla d'Urgell	16,7	Osona	36,9	
29	Cerdanya	8,1	Ripollès	72,5	Berguedà	20,4	Solsonès	15,1	Conca de Barberà	36,6	
30	Priorat	8,0	Garrigues	71,5	Ripollès	19,2	Berguedà	15,0	**Alt Penedès**	36,3	
31	Berguedà	7,5	Noguera	71,3	Alt Urgell	17,2	Alt Camp	14,2	Montsià	35,5	Baix
32	Solsonès	6,8	Moianès	69,0	Cerdanya	17,1	Montsià	13,3	Alt Camp	34,1	
33	Montsià	6,6	Ribera d'Ebre	68,4	Noguera	15,4	Ripollès	13,1	Segarra	33,5	
34	Moianès	6,1	Solsonès	63,8	Terra Alta	13,9	Noguera	12,5	Anoia	32,8	
35	Noguera	5,7	Priorat	62,1	Segarra	13,7	Baix Ebre	11,4	Alt Urgell	32,7	
36	Garrigues	5,6	Terra Alta	51,8	Moianès	13,5	Alt Urgell	9,3	Alta Ribagorça	29,9	
37	Alta Ribagorça	5,2	Cerdanya	50,8	Ribera d'Ebre	13,0	Priorat	8,0	Noguera	29,2	
38	Pallars Jussà	5,1	Pallars Jussà	48,0	Pallars Jussà	12,9	Garrigues	5,1	Berguedà	27,5	
39	**Baix Penedès**	4,5	Alt Urgell	41,7	Aran	11,4	Ribera d'Ebre	3,5	Garrigues	23,5	
40	Conca de Barberà	4,2	Alta Ribagorça	39,6	Pallars Sobirà	10,4	Terra Alta	3,4	Terra Alta	21,8	
41	Terra Alta	3,6	Pallars Sobirà	22,8	Garrigues	9,5	Alta Ribagorça	2,8	Pallars Jussà	19,6	
42	Alt Urgell	3,0	Aran	12,3	Alta Ribagorça	7,7	Pallars Jussà	0,3	Ribera d'Ebre	17,0	

RÀNQUING COMARCAL DE COMPETITIVITAT

El Bages torna a situar-se entre les 10 comarques més competitives de Catalunya

D'entre les comarques millor posicionades, el Garraf i el Baix Llobregat són les que mostren creixements de la competitivitat més elevats

Les parts centrals i baixes de la taula mostren una major variabilitat

La Conca de Barberà ha estat la comarca que més posicions ha pujat durant el 2018

També han millorat posicions l'Alt Empordà, el Pla d'Urgell i Ripollès

A continuació s'analitza com ha estat l'evolució de l'Índex de Competitivitat per a les 42 comarques catalanes, i com han canviat les seves posicions al rànquing. Un primer element a destacar és l'estabilitat que mostren les comarques situades en les primeres vuit posicions del rànquing, posicions totes elles ostentades per les comarques de l'àmbit metropolità i per les capitals de demarcació. Així, la part alta de la taula la configuren el Barcelonès, el Vallès Occidental, el Gironès, el Baix Llobregat, el Tarragonès, el Segrià, el Vallès Oriental i el Maresme. No és fins a la novena posició on es produeixen els primers canvis de posicions. El lent creixement de la competitivitat a Osona, juntament amb creixements registrats al Garraf i al Bages, han fet que aquestes últimes recuperessin una posició cadascuna (9a i 10a respectivament), deixant a Osona fora de les deu primeres posicions.

Entre les comarques millor posicionades han estat el Garraf, en 9a posició, i el Baix Llobregat, en 4a, aquelles que han mostrat un millor comportament el 2018, creixent en termes de competitivitat 4,3 punts la primera i 4,1 punts la segona, reduint així la distància que les separa amb les posicions immediatament superiors. Tanmateix, comarques com el Vallès Oriental i l'Occidental i el Barcelonès també mostren creixements per sobre dels 3,5 punts. En aquest grup, la comarca que menys ha millorat ha estat el Gironès (3a), situant el creixement en 2,1 punts, fruit del mal comportament registrat en indicadors relacionats amb la qualificació i la formació professional, l'accés a la informació i la innovació i el desenvolupament tecnològic.

Com en anys anteriors, és a les parts mitjanes i baixes de la taula on es registren més canvis, fruit d'unes diferències més petites entre els nivells globals de competitivitat de les diferents comarques. A la part mitjana, on les comarques mostren nivells de competitivitat situats entre els 43,9 i els 30,2 punts, les que durant el 2018 han vist créixer més la seva competitivitat han estat la Conca de Barberà i el Ripollès, que han passat de 30,5 punts a 36,6 en el primer cas i de 28,0 a 34,0 en el segon. Aquests increments han fet que la Conca de Barberà hagi estat la comarca que més posicions ha avançat, passant de la 30a a la 23a posició. El Ripollès, per la seva banda, ha pujat quatre posicions, passant de la 34a a la 30a. De la mateixa manera que el Pla d'Urgell i l'Alt Empordà, que també han millorat quatre posicions cadascuna.

Nota: Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'Índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 en l'Índex i la que menys un 0. La resta es mouen entre aquests dos valors en funció de la distància a cadascuna d'elles.

Puntuació obtinguda en l'Índex FEGP 2019

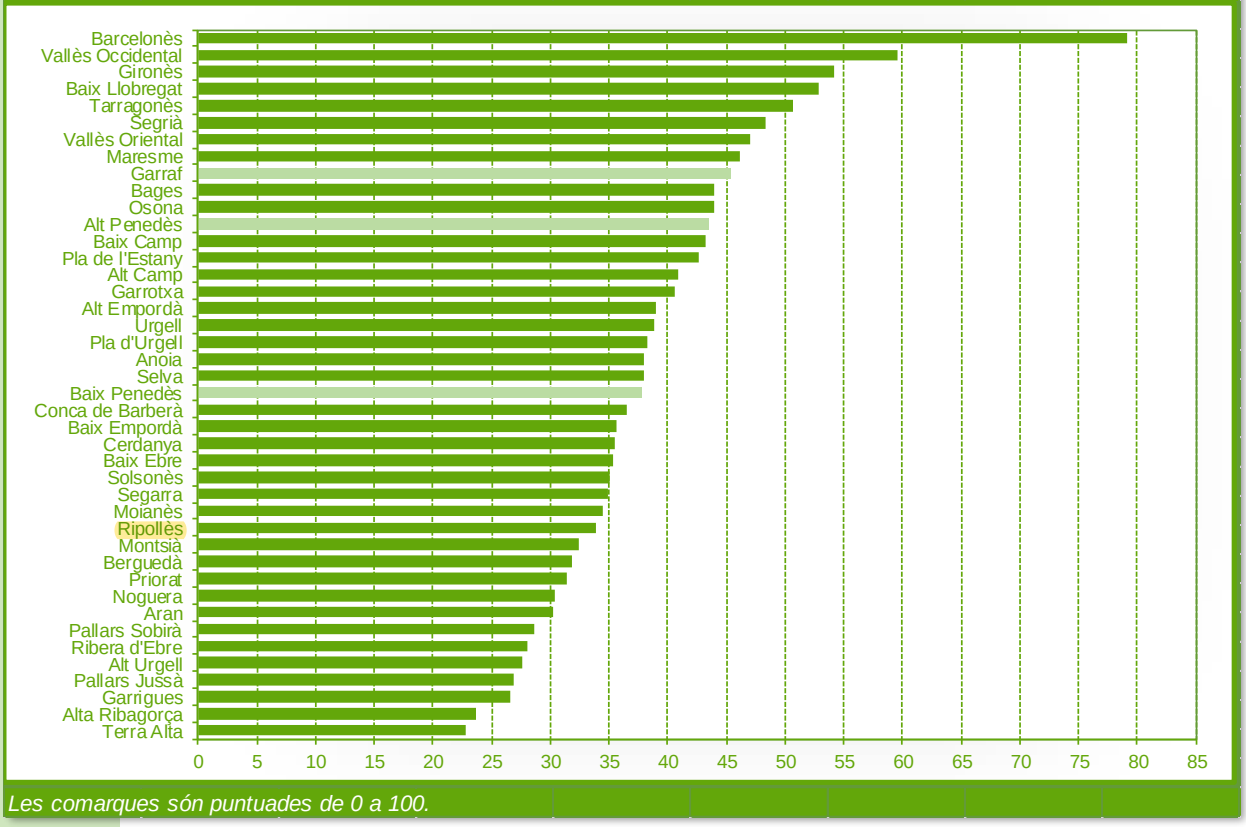

Les comarques són puntuades de 0 a 100.

Per contra, el Solsonès és la comarca que retrocedeix més posicions

Baix Penedès i Segarra també cauen quatre posicions

S'observa una tendència generalitzada a incrementar els diferencials de competitivitat entre les comarques més competitives i les menys competitives

Del grup central, les comarques amb pitjors resultats han estat el Baix Penedès, la Segarra i el Solsonès. En els dos primers casos, els creixements inferiors als 3,0 punts han fet que, tot i que el Baix Penedès ha incrementat la seva competitivitat en 1,7 punts fins als 37,8, acabés perdent quatre posicions del rànquing. De la mateixa manera, la Segarra tot i el creixement de 2,3 punts, ha tancat el 2018 perdent també quatre posicions. El cas del Solsonès és un cas extrem, ja que, amb un descens de 4,0 punts, ha passat de 39,0 a 35,0 punts, perdent 14 posicions, i situant-se en la 27a posició. L'empitjorament dels tres factors relacionats amb les condicions de demanda ha fet que el seu Índex de Competitivitat tornés a nivells del 2007.

Les comarques situades a la part baixa de la taula i amb Índex de competitivitat inferiors han mostrat, amb dues excepcions, creixements de la competitivitat per sota de la mitjana de Catalunya. Aquelles comarques amb major creixement han estat el Pallars Sobirà i la Ribera d'Ebre, gràcies a la positiva evolució dels indicadors d'escolarització post-obligatòria, al dinamisme del sector immobiliari i a la creació d'empreses. Aquelles amb comportaments més negatius com la Terra Alta o l'Alta Ribagorça han patit la destrucció de teixit empresarial al seu territori, empitjorant així la seva competitivitat.

A mode de conclusions s'apunten dos fenòmens. D'una banda, s'observa com al llarg de tota la sèrie les diferències entre les comarques amb índexs de competitivitat més baixos i aquelles amb índexs més elevats tendeixen a incrementar-se. Aquest fet posaria de manifest que les comarques que lideren el rànquing estan més exposades a un context global de competitivitat i tendeixen a reforçar aquelles externalitats que potencien una economia basada en el coneixement i la tecnologia i l'accés als mercats internacionals. D'altra banda, també s'observa que gairebé totes les comarques registren guanys en competitivitat, amb l'excepció del Pallars Jussà. Aquest guany generalitzat s'explica perquè s'han registrat millores progressives de forma continuada en les dimensions analitzades en la gran majoria de comarques, tot i que aquestes són molt menors en les que conformen la part final del rànquing, que seguirien eixamplant el diferencial amb la resta i de forma més accentuada amb les que lideren el rànquing.

LES 10 COMARQUES MÉS COMPETITIVES

Les 10 comarques més competitives de Catalunya comparteixen diverses característiques que les situa en les posicions més altes del rànquing. Pel que fa als factors de producció, una millor qualificació i formació del capital humà, unes infraestructures i serveis de transport i comunicació millors i un elevat desenvolupament dels serveis de suport a la producció. Pel que fa a les condicions de la demanda, nivells d'innovació i ús de la tecnològica superiors, majors volums de mercat i dinamisme empresarial. Tanmateix, la característica més comuna a totes elles és la relacionada amb ells avantatges distributius que els dóna la seva posició respecte als mercats. Tots aquests factors fan que, en termes generals, les comarques metropolitanes i les capitals comarcals més importants presentin majors externalitats i estiguin en millors condicions per a competir en una economia globalitzada basada en activitats intensives en coneixement i tecnologia.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les 10 comarques més competitives de Catalunya

Factors i dimensions		Subdimensions	Barcelonès	Vallès Occidental	Gironès	Baix Llobregat	Tarragonès	Segrià	Vallès Oriental	Maresme	Garraf	Bages
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	1	9	2	15	6	12	20	27	39	23
		Sostenibilitat medi ambiental	37	35	4	30	41	17	24	26	31	10
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	1	6	8	16	5	7	24	10	9	22
		Infraestructura de transport i comunicacions	1	3	7	2	4	5	9	8	11	19
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	40	1	23	4	2	5	3	27	38	6
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	1	2	3	6	5	4	15	11	13	14
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	1	5	7	3	4	13	6	8	2	16
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	1	2	8	4	11	14	3	18	16	5
		Volum de mercat i d'activitat	1	2	5	3	10	21	6	4	7	24
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	1	9	4	15	13	24	20	6	8	17

Nota: Els colors responen a un índex semafòric, on el verd significa que la comarca es troba entre les 10 primeres amb millor comportament, en groc en el grup 11-20, en vermell en el grup 21-30 i negre entre 31-41.

Com ja s'ha comentat, enguany el rànquing no mostra grans variacions més enllà dels canvis en la 9a i 10a posició anteriorment explicats. El Barcelonès continua sent la comarca més competitiva, incrementant lleugerament la distància amb la comarca que la segueix, el Vallès Occidental. Tanmateix, tot i el bon comportament del Barcelonès, les escasses reserves de sòl disponibles pel desenvolupament de futures activitats econòmiques fan que es pugui esperar una expansió dels processos metropolitans cap a comarques situades a la primera o segona corona metropolitana. En termes generals, tot i que la majoria de les comarques més competitives creixen per sobre del conjunt de comarques, si volen continuar augmentant la seva competitivitat, en els propers anys hauran de fer front als reptes que suposen la millora dels factors de sostenibilitat ambiental i social (desocupació, ús i gestió dels recursos) i, d'altra banda, fer front a les deseconomies que es deriven de la concentració d'activitat residencial i productiva que els resta competitivitat i empitjora la qualitat de vida: augment del preu del sòl, congestió de la xarxa de carreteres, etc. Els trets més significatius d'aquestes comarques són:

La comarca del **Barcelonès** segueix sent la que presenta millors condicions, tot i que la congestió que registra genera externalitats negatives, com l'escassetat de sòl i reptes importants pel que fa a l'impacte mediambiental i la cohesió social. Durant el 2018 la comarca presenta un menor dinamisme, tant en termes d'ocupació, com en creació d'empresa i demografia, que incideix en les condicions de la demanda.

El **Vallès Occidental** té en la disponibilitat de sòl un del seus principals atractius, que combina amb el fet de ser el segon mercat comarcal més important de Catalunya, una economia molt diversificada i un teixit productiu intensiu en coneixement i tecnologia que confereixen una demanda sofisticada de serveis i productes. Durant el 2018 el fet més notable és el menor dinamisme registrat en la creació d'empresa.

Les bases competitives del **Gironès** se situen en dos pilars principals: l'elevat desenvolupament de serveis de suport a l'empresa i l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial. Durant el 2018 les millores observades han estat precisament en aquests factors: el desenvolupament dels serveis TIC, l'augment de les societats constituïdes i de la creació neta d'empreses.

La principal fortalesa del **Baix Llobregat** se situa en els avantatges distributius: les infraestructures i serveis de transport i l'accés als mercats. Enguany els avenços més importants s'han situat en la millora d'un dels àmbits on la comarca registra pitjors puntuacions -l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial– degut al bon comportament en dos indicadors clau: en les societats constituïdes i la creació neta d'ocupació. Conseqüentment, s'ha registrat una millora significativa en l'atur registrat.

El **Tarragonès** situa en la disponibilitat de sòl, les infraestructures de transport i l'accés als mercats els principals avantatges competitius. Durant el 2018 es registra una millora important en les condicions de la demanda, degut al creixement demogràfic, la creació d'empresa i l'emprenedoria.

El **Segrià** situa en els factors de producció les seves principals externalitats. Presenta una bona combinació de serveis de suport a la producció, infraestructures i serveis de transport i comunicació i una bona situació pel que fa al capital humà. Durant el 2018 tant l'ocupació com l'atur mostren una dinàmica més negativa. Per contra, l'evolució del nombre d'empreses i de l'emprenedoria és positiva.

El **Vallès Oriental** té els principals atractius en la disponibilitat de sòl i en la innovació i la tecnologia vinculada a l'activitat industrial existent. També presenta externalitats importants quant a volum de mercat, l'accés als mercats i les infraestructures i serveis de transport i comunicacions. Durant el 2018 les millores s'han situat en l'àmbit de la innovació, amb un augment de la protecció de les innovacions; i en el desplegament de les telecomunicacions i en les inversions a la xarxa de viària. Per contra, s'ha desaccelerat la creació d'ocupació.

El **Maresme** té en els factors de demanda el seu millor comportament competitiu. D'una banda, se situa com la 4a comarca en volum de mercat i una de les que presenta major dinamisme empresarial i esperit emprenedor. En l'accés als mercats i les infraestructures de transport i comunicacions també presenta externalitats positives, així com en la qualificació de la mà d'obra i els serveis educatius. Amb tot, durant el 2018 ha registrat un comportament menys positiu tant en l'ocupació com en la creació de teixit empresarial.

El **Bages** té en la disponibilitat de sòl i la innovació i la tecnologia les seves principals externalitats. Respecte a aquest segon punt, destaca en diversos dels indicadors analitzats, com la protecció d'innovacions, la presència d'indústria d'alta-mitjana tecnologia i la diversificació de la seva economia. Durant el 2018 els avenços més importants han estat en l'emprenedoria i la creació d'empresa i en les inversions a la xarxa de carreteres.

LA COMPETITIVITAT COMARCAL PER ÀMBITS TERRITORIALS

L'**àmbit metropolità** engloba algunes de les comarques més competitives. La majoria de les comarques que el conformen comparteixen les mateixes fortaleses, que se situen en relació als factors de producció en els capítols de les infraestructures de transport i de comunicacions, la disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica. També són les comarques que presenten majors avantatges distributius per la seva accessibilitat als mercats. I per últim, són les que presenten més externalitats en les condicions de la demanda, pel seu volum de mercat, l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial i pel desenvolupament de serveis de suport a l'empresa. És en els factors de sostenibilitat on se situen els principals reptes de l'àmbit, sobretot pel que fa a l'impacte de l'activitat residencial i productiva i la gestió dels residus que generen.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit Metropolità

Factors i dimensions		Subdimensions	Barcelonès	Vallès Occidental	Baix Llobregat	Vallès Oriental	Maresme
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	1	9	15	20	27
		Sostenibilitat medi ambiental	37	35	30	24	26
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	1	6	16	24	10
		Infraestructura de transport i comunicacions	1	3	2	9	8
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	40	1	4	3	27
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	1	2	6	15	11
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	1	5	3	6	8
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	1	2	4	3	18
		Volum de mercat i d'activitat	1	2	3	6	4
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	1	9	15	20	6

L'àmbit **Penedès** és, després del Metropolità, el que presenta més externalitats. Els factors on resulten més ben posicionades les comarques que el conformen és en l'accés als mercats i les infraestructures de transport i comunicacions. Pel que fa a les condicions de la demanda, l'àmbit destaca pel volum de mercat i la innovació i la tecnologia. Per contra, els reptes de l'àmbit se situen principalment en la disponibilitat de sòl, l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial i el desenvolupament de serveis de suport a l'activitat productiva. També en aspectes relacionats amb la sostenibilitat social i mediambiental com són els desequilibris entre la funció productiva i residencial i els impactes d'aquestes en el medi ambient.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit Penedès

Factors i dimensions		Subdimensions	Garraf	Alt Penedès	Anoia	Baix Penedès
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	39	13	37	42
		Sostenibilitat medi ambiental	31	18	28	36
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	9	25	32	39
		Infraestructura de transport i comunicacions	11	10	14	23
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	38	8	13	21
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	13	20	17	39
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	2	12	15	11
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	16	9	15	12
		Volum de mercat i d'activitat	7	8	25	12
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	8	30	34	22

El principal factor que caracteritza a les comarques de l'**àmbit del Camp de Tarragona** és la disponibilitat de sòl i d'espais per a l'activitat econòmica. També destaquen altres aspectes com la qualificació del capital humà, les infraestructures de transport i comunicacions, els serveis de suport a la producció i la innovació i la tecnologia. Per contra, les febleses se situen principalment en el volum de mercat i afecten principalment a les comarques de l'Alt Camp, Conca de Barberà i Priorat. També comparteixen un mal resultat en el capítol de la sostenibilitat social del model de desenvolupament, a excepció del Tarragonès.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit del Camp de Tarragona

Factors i dimensions		Subdimensions	Tarragonès	Baix Camp	Alt Camp	Conca de Barberà	Priorat
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	6	29	22	24	33
		Sostenibilitat medi ambiental	41	22	20	8	5
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	5	14	23	27	28
		Infraestructura de transport i comunicacions	4	12	6	29	36
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	2	11	14	20	36
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	5	7	18	40	30
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	4	9	14	23	35
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	11	21	6	20	28
		Volum de mercat i d'activitat	10	16	31	26	37
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	13	25	32	29	12

L'**àmbit de les Comarques Gironines** es caracteritza principalment pel seu bon posicionament en relació a l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial i els serveis de suport al teixit productiu. En menor mesura destaquen l'accés als mercats i el volum de mercat. Per contra, la principal debilitat se situa en la qualificació dels RRHH i els serveis educatius i en la disponibilitat de sòl i espais per a l'activitat econòmica. En positiu cal assenyalar la sostenibilitat social del model de desenvolupament que registren la majoria de les comarques que configuren l'àmbit.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit de Comarques Gironines

Factors i dimensions		Subdimensions	Gironès	Pla de l'Estany	Garrotxa	Alt Empordà	Selva	Baix Empordà	Ripollès
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	2	10	8	25	30	17	4
		Sostenibilitat medi ambiental	4	15	9	32	33	39	16
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	8	13	29	42	37	40	33
		Infraestructura de transport i comunicacions	7	27	30	25	18	39	20
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	23	37	30	19	15	31	39
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	3	9	10	16	23	24	27
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	7	19	25	18	10	20	29
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	8	7	10	17	24	27	30
		Volum de mercat i d'activitat	5	22	15	14	23	17	33
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	4	26	27	5	16	7	21

L'**àmbit de les Comarques Centrals** es caracteritza per no destacar ni en positiu ni en negatiu en cap de les dimensions analitzades. Els àmbits on hi ha un millor posicionament és el de la qualificació dels RRHH i el volum de mercat. Per contra, on hi ha un posicionament més feble és en relació a les infraestructures de transport i comunicacions, la disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica, l'accés als mercats i l'esperit emprenedors i dinamisme empresarial. Dins l'àmbit, la situació és força diversa, destacant molt significativament les comarques del Bages i Osona per sobre la resta.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit de Comarques Centrals

Factors i dimensions		Subdimensions	Bages	Osona	Solsonès	Moianès	Berguedà
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	23	11	7	19	32
		Sostenibilitat medi ambiental	10	1	34	13	19
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	22	15	20	17	26
		Infraestructura de transport i comunicacions	19	15	32	38	37
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	6	9	29	33	24
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	14	8	32	34	31
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	16	17	34	32	28
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	5	13	19	36	29
		Volum de mercat i d'activitat	24	11	29	18	30
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	17	28	18	19	38

Els factors on l'**àmbit de Ponent** presenta majors externalitats és en la disponibilitat de sòl i espais per a l'activitat econòmica. Amb menor mesura en relació a les infraestructures de transport i comunicacions i els serveis de suport a la producció. Per contra, la qualificació dels RRHH i la resta de factors de condicions de la demanda -la innovació i tecnologia, el volum de mercat i l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial- presenten resultats força negatius en la majoria de comarques de l'àmbit. La dimensió que registra millors resultats en el conjunt de comarques és el la sostenibilitat ambiental. Cal assenyalar que en aquest àmbit destaca notablement el Segrià per un bon posicionament en tots els factors de producció.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit de Ponent

Factors i dimensions		Subdimensions	Segrià	Urgell	Pla d'Urgell	Segarra	Noguera	Garrigues
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	12	26	31	5	36	35
		Sostenibilitat medi ambiental	17	11	6	3	25	21
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	7	19	30	34	35	36
		Infraestructura de transport i comunicacions	5	16	17	21	13	31
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	5	12	22	17	16	18
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	4	26	12	28	35	36
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	13	21	24	26	31	30
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	14	23	22	35	33	41
		Volum de mercat i d'activitat	21	27	28	19	34	38
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	24	23	10	33	37	39

Les comarques de l'**àmbit de les Terres de l'Ebre** comparteixen un posicionament força negatiu en la majoria dels factors de competitivitat analitzats. Tan sols la disponibilitat de sòl i espais per a l'activitat econòmica representa una externalitat positiva en el cas del Baix Ebre i Montsià. Per contra, és l'àmbit que obté millors resultats en la sostenibilitat mediambiental, amb un comportament destacat de la Terra Alta i el Montsià. No obstant això, l'ocupació s'erigeix com un dels principals reptes en l'àmbit social, on la majoria de comarques se situen entre les que presenten un pitjor comportament.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit de Terres de l'Ebre

Factors i dimensions		Subdimensions	Baix Ebre	Montsià	Ribera d'Ebre	Terra Alta
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	40	41	38	21
		Sostenibilitat medi ambiental	14	7	27	2
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	31	38	12	41
		Infraestructura de transport i comunicacions	22	35	34	42
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	7	10	25	26
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	19	33	25	41
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	27	22	33	36
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	26	25	37	34
		Volum de mercat i d'activitat	35	32	39	40
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	14	31	42	40

L'**àmbit de l'Alt Pirineu i l'Aran** destaca significativament per la qualificació dels seus RRHH, on la proporció de població amb estudis superiors supera a l'existent a l'àmbit metropolità, així com en el seguiment dels estudis professionalitzadors per part dels joves. En l'àmbit de l'emprenedoria i el dinamisme empresarial també obté alguns bons resultats, com és el cas de la Cerdanya, l'Aran i, en menor mesura, el Pallars Sobirà. No obstant això, en la resta de factors la posició de l'àmbit és de clar desavantatge respecte a les resta d'àmbits analitzats, registrant una situació més negativa, d'aquí que tanqui l'anàlisi dels diferents àmbits territorials.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les comarques de l'àmbit Alt Pirineu i Aran

Factors i dimensions		Subdimensions	Cerdanya	Aran	Pallars Sobirà	Alt Urgell	Pallars Jussà	Alta Ribagorça
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	3	14	16	28	34	18
		Sostenibilitat medi ambiental	40	42	38	12	29	23
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	18	2	4	11	3	21
		Infraestructura de transport i comunicacions	24	41	40	33	26	28
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	42	41	35	32	28	34
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	29	21	22	42	38	37
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	37	42	41	39	38	40
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	32	39	40	31	38	42
		Volum de mercat i d'activitat	9	13	20	36	42	41
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	3	2	11	35	41	36

RELACIÓ ENTRE LA COMPETITIVITAT DELS TERRITORIS I ELS NIVELLS DE RIQUESA GENERATS

Un aspecte interessant d'analitzar és l'habilitat dels territoris per utilitzar els factors per tal d'obtenir i mantenir una posició competitiva en termes de producció sobre la resta de territoris. És a dir, quins territoris fa un ús millor del seu potencial i registren uns nivells de producció i de riquesa més elevats. En definitiva es tracta d'analitzar els resultats que s'obtenen de la utilització dels factors de producció, de les avantatges distributives i dels factors relacionats amb la demanda. Una aproximació possible a aquesta realitat es pot obtenir a partir de l'anàlisi conjunt entre els resultats de l'índex, el PIB generat i els nivells de renda.

Les següents gràfiques il·lustren aquesta relació. Tot i que no s'observa una relació perfectament lineal es desprèn que les comarques que presenten unes condicions més favorables són les que registren nivells de productivitat més elevats i les menys competitives i sostenibles socialment i mediambientalment, registren baixos nivells de productivitat. Tanmateix, la gràfica també mostra que els nivells de producció varien força en aquelles comarques que es troben en una posició intermèdia, deixant palès que en mateixes condicions de competitivitat es poden registrar nivells de producció de riquesa diversos. És el cas de les comarques fortament terciaritzades i amb un perfil més residencial que productiu - com són el Maresme, el Garraf o el Baix Penedès - que se situen molt per sota en termes productius del que seria d'esperar. Això s'explica pel fet que, en aquest cas, la producció de la seva població ocupada es comptabilitza en un altra comarca del seu entorn immediat. Contràriament, també s'observa que les comarques més industrialitzades són les que presenten una utilització més eficient dels factors, ja que els nivells de riquesa relatius són més elevats. És el cas del Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental o l'Alt Penedès. Finalment, també s'observa que les comarques pirenaiques tot i presentar condicions poc favorables per a competir en el model plantejat de producció de béns i serveis intensius en tecnologia i coneixement i adreçats a un mercat global, registren nivells de producció comparativament elevats. De fet, l'Aran és una de les comarques catalanes amb el PIB per càpita més elevat de Catalunya (exceptuant el Baix Ebre on el sector energètic incideix notablement en el PIB). La conclusió final que s'obté, doncs, és que no hi ha una relació de causalitat entre les condicions per a competir que ofereix l'entorn territorial i el comportament final de l'economia comarcal, tot i que si que s'observa que una part és explicada per aquestes externalitats.

Relació entre competitivitat/sostenibilitat i renda

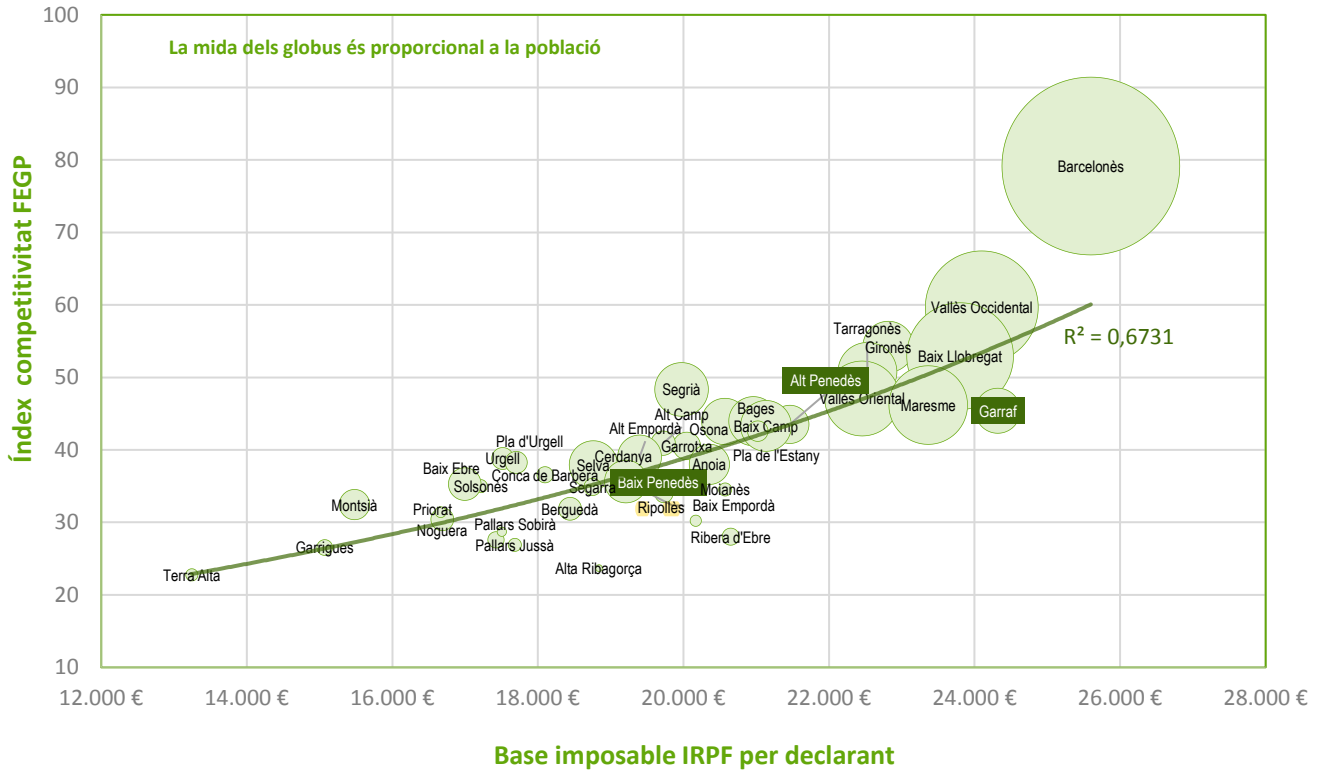

Relació entre competitivitat/sostenibilitat i PIB/hab.

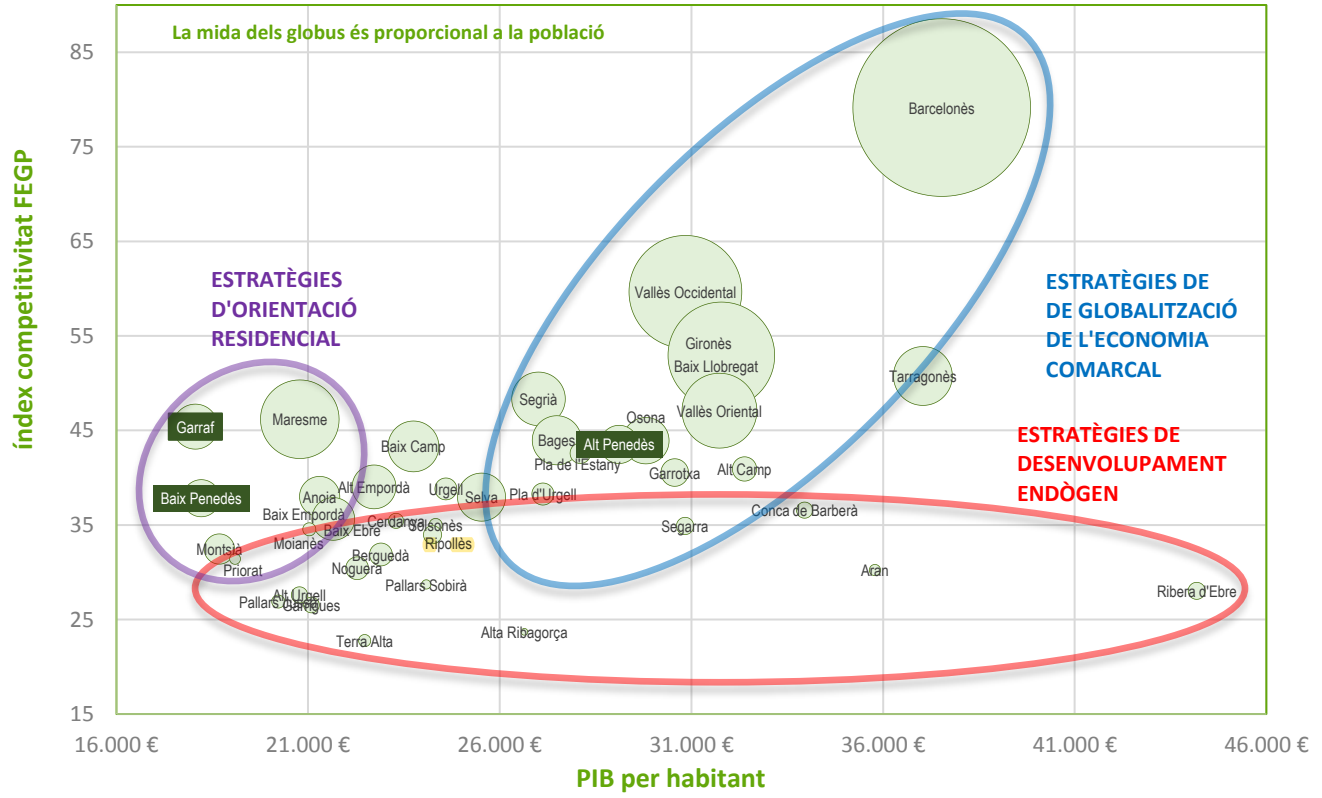

L'Alt Penedès

Alt Penedès — Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/42
Població 2018 (hab.)	**108.122**	**17**
PIB pm 2017 (milions €)	3.113,2	14
PIB pm 2017-2008 (%)	-6,2	28
PIB pm 2017-2016 (%)	2,8	23
RFDB 2016 (milions €)	1.708,6	17
RFDB per habitant 2016 (milers €)	16,1	11

Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

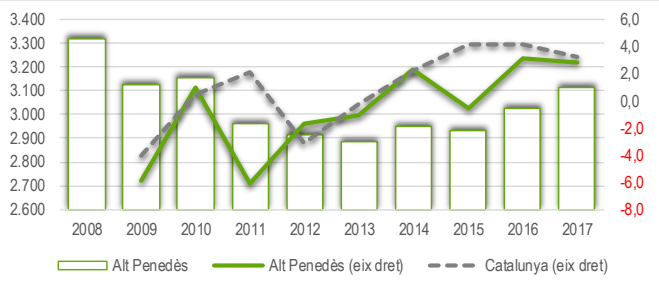

Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

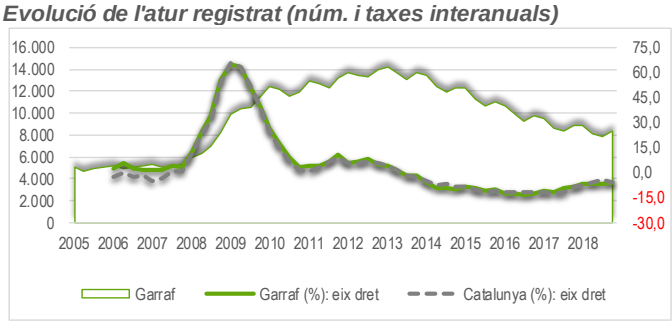

Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

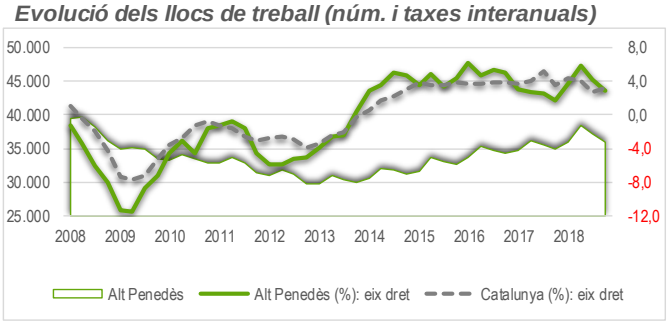

VAB pb per subsectors 2017 (milions €)

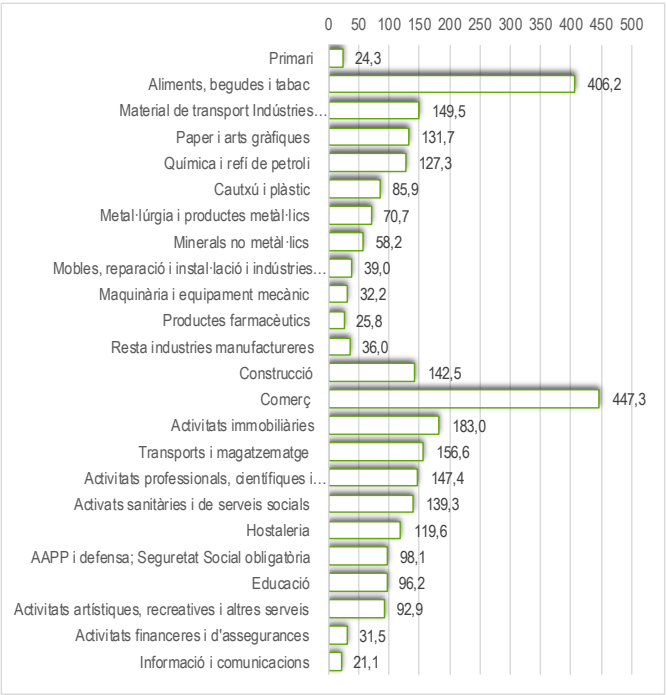

Llocs de treball localitzats per subsectors, 2018

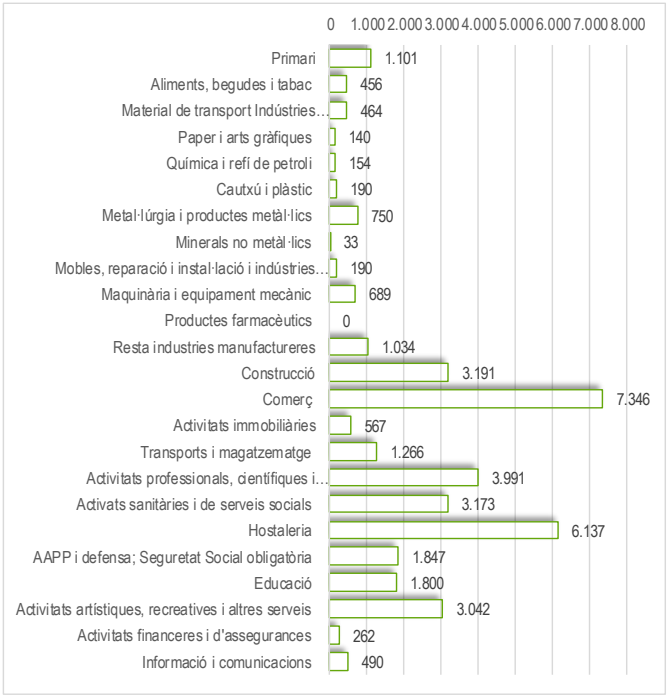

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2018

	Establiments	Llocs de treball					
Activitat econòmica (CCAE2009)	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
11-Fabricació de begudes	174	3.376	8,7	8,7	30,6	36,2	1
10-Indústries de productes alimentaris	66	1.427	3,7	12,3	1,6	1,9	15
17-Indústries del paper	27	1.073	2,8	15,1	7,6	9,0	5
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiq...	23	1.038	2,7	17,8	3,7	4,4	5
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motociclete...	127	959	2,5	20,2	1,5	1,8	14
01-Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serve...	43	815	2,1	22,3	2,3	2,7	12
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinàr...	77	805	2,1	24,4	1,3	1,5	14
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	41	380	1,0	25,4	1,6	1,9	13
16-Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; ci...	25	157	0,4	25,8	1,4	1,7	16
Total	3.828	38.901	100,0	100,0 -		1,2	15

Alt Penedès — Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

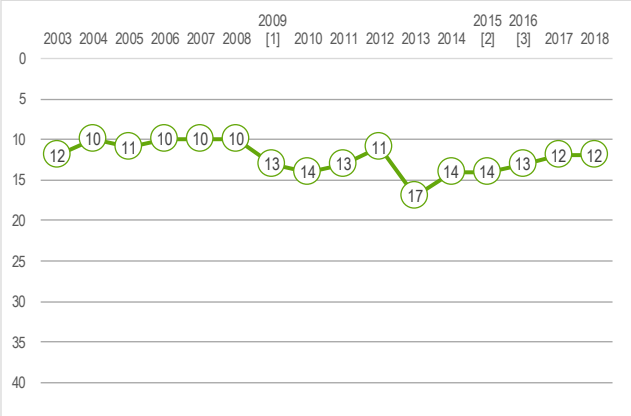

Puntuació en cadascun dels factors

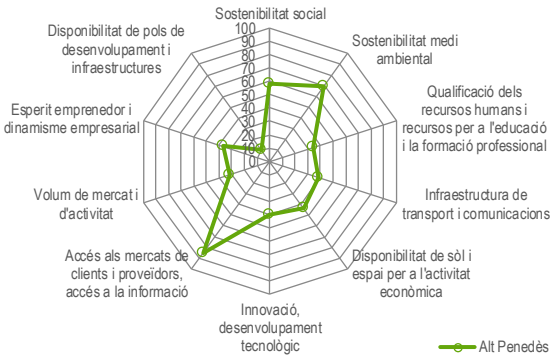

Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/42	índex (0-100)
Sostenibilitat social	13	58,7
Sostenibilitat mediambiental	18	69,0
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	25	34,8
Infraestructura de transport i comunicacions	10	38,9
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	8	44,0
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	20	40,4
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	12	85,7
Innovació, desenvolupament tecnològic	9	31,9
Volum de mercat i d'activitat	8	36,3
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	30	10,2

Es consolida la recuperació de la competitivitat comarcal

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

Durant el 2018 l'Alt Penedès manté la 12a posició aconseguida en l'edició anterior, consolidant la recuperació iniciada el 2014 després que el 2013 caigués fins a la 17a posició a conseqüència de la reestructuració del sistema financer espanyol i els efectes de la crisi, que van restar notablement competitivitat a la comarca. Tot i que no escala posicions en el rànquing global, l'Índex registra un augment considerable durant el darrer any, de 4,3 punts, situant-se en els 43,5 punts sobre 100. Prenent una perspectiva temporal més àmplia, la comarca manté la mateixa posició que ocupava a l'inici de la sèrie, l'any 2003, tot i que ha arribat a pujar fins a la 10a posició en 4 edicions entre 2003 i 2008 i fins a l'11a l'any 2012. La comarca presenta un nivell de competitivitat similar a Osona, que la precedeix, i el Baix Camp, que se situa a continuació.

El dinamisme demogràfic, la reactivació del sector de la construcció i un major dinamisme empresarial reforcen les condicions de la demanda

En aquesta darrera edició, la comarca de l'Alt Penedès experimenta una millora en cinc de les deu subdimensions analitzades: tres en les condicions de la demanda, i les altres dues en els avantatges distributius i la sostenibilitat social. Les millores són rellevants, ja que escalen forces posicions. La més significativa se situa en el volum de mercat i d'activitat, que avança cinc posicions i que s'explica per una dinàmica demogràfica que deixa enrere l'estancament i per una reactivació del sector de la construcció, ambdós estimulant la demanda. L'altra millora se situa en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, que escala quatre posicions. En aquest punt els indicadors que han registrat un millor comportament són els relacionats amb la creació de teixit empresarial, amb una dinàmica positiva en la constitució d'empreses i l'increment d'empreses respecte a l'exercici anterior. En tercer lloc, el factor que ha registrat una millora també important ha estat el de la sostenibilitat social, amb un avenç de tres posicions. Aquest s'explica per la bona evolució en dos àmbits, l'atur i la sinistralitat laboral. Cal assenyalar l'avenç d'una posició en els factors relacionats amb els avantatges distributius i en els d'innovació

i desenvolupament tecnològic. Altres àmbits on també s'observen millores són, pel que fa als factors de competitivitat, en el desenvolupament dels serveis educatius i el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves, en la cobertura de la fibra òptica i 4G i, finalment, en el desenvolupament dels serveis TIC que donen suport a la digitalització.

El principal retrocés se situa en el desenvolupament dels serveis que donen suport a l'activitat productiva: serveis empresarials avançats i financers

Pel que fa als retrocessos, es produeixen en tres dels factors analitzats i són de menor intensitat. Perd dues posicions en el factor relacionat amb els serveis de suport a la producció, que s'expliquen per un retrocés dels serveis empresarials avançats i en els serveis financers, malgrat l'avenç dels serveis TIC. També es produeix una pèrdua d'una posició en l'apartat de la qualificació dels RRHH i els serveis educatius i de l'FP. Amb tot, aquesta pèrdua no és deguda a un retrocés sinó al fet que en la resta de comarques el desenvolupament dels serveis educatius i d'FP i el seguiment dels joves dels estudis postobligatoris ha estat superior al que ha registrat la comarca perdent posicions relatives. Per últim, l'altre retrocés s'ha situat en la sostenibilitat mediambiental, amb un increment dels residus generats per habitant, un retrocés en el desenvolupament dels serveis mediambientals i un lleuger descens dels residus industrials valoritzats.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

Els principals avantatges competitius de la comarca se situen en innovació i desenvolupament tecnològic, la disponibilitat de sòl i espais per l'activitat econòmica i les infraestructures de transport i comunicacions, als que s'ha de sumar la seva bona posició respecte als mercats

L'Alt Penedès té en la disponibilitat de sòl i espais per a l'activitat econòmica el seu principal avantatge competitiu respecte a la majoria de comarques catalanes. Dins d'aquest factor, destaca la presencia de sòl urbà qualificat per a l'activitat econòmica, la presencia de sòl urbà vacant, i la disponibilitat de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable. Tanmateix, el preu dels habitatges contraresta el potencial en el factor, ja que l'augment considerable del preu per metre quadrat construït ha provocat que perdi competitivitat en front a la resta de comarques. També se situa entre les capdavanteres en tres factors més, en innovació i desenvolupament tecnològic, la infraestructura de transport i comunicacions, i volum de mercat i activitat, tots ells situen l'Alt Penedès entre les 10 comarques amb majors externalitats. Pel que fa a la innovació i desenvolupament tecnològic, els punts forts se situen en l'elevada diversificació de la seva economia i en la presència important d'indústria de mitjana-alta tecnologia, així com en la innovació comercial, que s'explica per la destacada producció vitivinícola i la presència d'importants grups corporatius, que cerquen el posicionament comercial dels seus productes a través de les marques. Per contra, li resten competitivitat, la baixa presència de serveis intensius en coneixement, i la protecció de les innovacions de procés i producte a l'àmbit industrial (a través de patents). Pel que fa a la infraestructura de transport i comunicacions presenta una situació força positiva en tots els indicadors analitzats: transport públic de passatgers per carretera, desenvolupament dels serveis de transport, accés a la xarxa ferroviària de la població, inversions en la xarxa viària i desplegament de les infraestructures de telecomunicacions d'alta capacitat (fibra òptica). Per últim, cal assenyalar que l'evolució demogràfica i del sector immobiliari, més dinàmics que el conjunt de comarques catalanes, ha situat a l'Alt Penedès entre les 10 comarques amb major atractiu pel que fa al volum de mercat i d'activitat.

En relació als avantatges distributius, aquests resulten en el seu conjunt ben posicionats, però amb menor rellevància que els anteriors. Les fortaleses en aquest àmbit se situen en l'accessibilitat als eixos viaris principals. La comarca es troba enmig de la cruïlla configurada per l'Autopista del Mediterrani (AP-7), que discorre d'est a oest, i per l'Eix Diagonal (C-15), que creua de nord a sud i uneix la Catalunya Central amb la costa. També en la distància al mercat final català, on ocupa la 5a posició. Contràriament, la fragmentació del mercat comarcal, on el 62,7% de la població viu en municipis de 5.000 habitants o més, representa una feblesa important, i que entre altres és palpable en la cobertura de les tecnologies mòbils avançades (4G). La distància als principals pols de distribució de mercaderies també és un punt feble, ja que tot i que es troba a 30 minuts dels principals ports, aeroports i estacions d'alta velocitat de Catalunya, hi ha una vintena de comarques més ben posicionades. Per tant, la seva fortalesa se situa en el transport de mercaderies mitjançant la xarxa viària d'alta capacitat que connecta principalment amb el mercat peninsular i europeu, més que en les exportacions a mercats no europeus.

L'escàs desenvolupament de serveis i infraestructures de suport a l'empresa resten competitivitat a la comarca. No ha estat sempre així, ja que fins al 2013 la comarca situava en aquest factor un dels elements clau de la seva competitivitat. Com ja s'ha comentat amb anterioritat, la reestructuració del sistema financer va perjudicar notablement els serveis a la producció de l'Alt Penedès. D'aquest conjunt de serveis, els serveis TIC, tot i la caiguda registrada el 2013 registren una recuperació progressiva, mentre que els serveis empresarials avançats i els financers, segueixen perdent posicions i restant externalitats respecte a altres localitzacions.

La pèrdua de serveis que donen suport a l'activitat empresarial derivada de la crisi del 2013, resten externalitats respecte altres comarques

El principal factor de producció que llastra la competitivitat de l'Alt Penedès i que es presenta com una externalitat negativa és el factor de qualificació dels recursos humans i dels recursos per a l'educació i la formació professional. En tots els indicadors avaluats els resultats són força discrets. El més positiu se situa en el desenvolupament dels serveis educatius i de formació professional. En canvi, les principals febleses se situen en la proporció de població que té estudis universitaris i en el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves.

L'altre factor que llastra la competitivitat comarcal és el que fa relació a l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial. Estructuralment, la comarca presenta una densitat empresarial baixa, i poc desenvolupament del treball autònom, que es relaciona també amb un discret grau d'emprenedoria de la seva població. També és una comarca que per la seva vocació eminentment industrial presenta creixements en l'ocupació més moderats que la resta de comarques catalanes on el terciari és més important. Tot plegat configura un context poc procliu al dinamisme.

Entre els factors de sostenibilitat, el social és el que obté un millor posicionament. De nou, el capítol amb millor comportament es troba en l'ocupació estable, és a dir, el pes de les persones ocupades assalariades amb contracte indefinit, on l'Alt Penedès es troba entre les comarques amb major percentatge d'ocupació estable, el 71,9%, la 8a més elevada. No obstant això, l'elevada incidència de l'atur i l'augment del desequilibri entre l'activitat productiva i la residencial són els principals reptes de la comarca. En el capítol mediambiental és on la situació de la comarca és molt millorable. Sobretot pel que fa a la utilització dels recursos, on l'impacte de l'activitat industrial és molt important tant pel que fa a la generació de residus com en el consum d'aigua. També en l'impacte de l'activitat residencial pel que fa a la generació de residus. Tot i que la situació de la comarca pel que fa al tractament d'aquests residus no és tan negativa, els indicadors de desenvolupament d'aquests serveis es mostren comparativament insuficients, atenent que aquest és un repte territorial important.

CONCLUSIONS I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

Un dels principals reptes de la comarca se situa en la qualificació de la mà d'obra i la seva adequació a un context productiu intensiu en coneixement i tecnologia

Un any més se situen els principals avantatges competitius en aquells àmbits més rellevants per a les activitats econòmiques que tenen importants requeriments logístics, gràcies a la destacada disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, la proximitat als mercats i la dotació d'infraestructures i serveis de transport existents. La proximitat a l'àrea metropolitana i una posició geoestratègica respecte al mercat català, estatal i europeu i en relació als principals eixos de transport de mercaderies, però amb uns preus del sòl comparativament més baixos generen externalitats positives que són clau per a la internacionalització de l'economia catalana i l'augment de l'activitat logística derivada del comerç electrònic. Tot i aquest bon posicionament, els reptes comarcals en aquest àmbit se situen en la necessària millora de la comunicació amb els principals pols de distribució de serveis i mercaderies que donen accés als mercats internacionals no europeus i en aquest sentit, el desenvolupament de plataformes logístiques intermodals són un factor de millora competitiva clau pel desenvolupament econòmic de la comarca, que també incidiria en una organització més eficient i més sostenible del transport i seria un factor d'atracció per a noves inversions industrials, que, en ser globals, operen en contextos de major competència i, per tant, repercutirien en un augment del valor afegit industrial i de les rendes comarcals.

L'altre gran repte, és el de despertar la iniciativa empresarial entre la seva població i fomentar el creixement empresarial

La creació d'oportunitats laborals i la utilització i gestió dels recursos són altres reptes clau per la sostenibilitat del model de desenvolupament

Els altres grans reptes de la comarca se situen en tres grans àmbits: la qualificació del capital humà, el desenvolupament dels serveis empresarials de suport i, finalment, la iniciativa i creixement empresarial. Respecte el primer punt, els àmbits de millora se situen en les polítiques de qualificació de la població activa i de suport a la pime davant el procés de transformació de l'activitat productiva i, en especial, d'un sector clau per a l'economia comarcal com és la indústria. I també de la necessitat d'innovar per a competir en una economia globalitzada. En relació a aquest punt, també és important assenyalar la importància de que els joves s'incorporin al mercat laboral amb algun tipus de formació professionalitzadora. Un aspecte on els indicadors comarcals mostren una situació on cal seguir redoblant els esforços, tot i la millora progressiva registrada els darrers anys. Respecte als altres dos punts, el desenvolupament dels serveis empresarials de suport i l'impuls de la iniciativa i el creixement empresarial, en bona part formen part d'un mateix repte, que passa per impulsar el creixement i la consolidació de les empreses actuals, mitjançant els serveis de suport com són el màrqueting, els serveis informàtics i d'informació, el suport a la internacionalització, els assajos tècnics, l'assessorament empresarial, etc. situació que passa necessàriament per l'impuls d'aquestes activitats a la comarca, que presenten un desenvolupament escàs.

Nota: Les posicions relatives corresponen a la metodologia vigent en cada edició. És a dir, els canvis metodològics no representen una revisió dels períodes anteriors.

Alt Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	17	13	13	14	15	20	17	17	16	13	3
		Sostenibilitat medi ambiental	24	26	26	24	21	21	16	13	17	18	-1
Factors de competitivitat		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	28	28	27	23	23	23	24	23	24	25	-1
	Factors de producció	Infraestructura de transport i comunicacions	13	14	13	7	9	10	12	10	10	10	0
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	16	16	17	15	19	17	18	9	8	8	0
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	5	6	4	6	8	18	18	18	18	20	-2
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	13	12	11	17	19	16	20	11	13	12	1
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	9	6	6	7	11	13	13	11	10	9	1
		Volum de mercat i d'activitat	13	22	18	20	16	11	19	13	13	8	5
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	27	27	17	26	40	41	31	19	34	30	4

Factors i dimensions			Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017	2018-2009
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	13	15	12	13	15	18	18	18	19	20	↓	↓
			Taxa d'atur registral.	**25**	**29**	**28**	**28**	**28**	30	31	31	28	27	↑	↓
			Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	4	5	**5**	**5**	8	↓	↓
			Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	26	13	18	18	16	22	16	21	15	11	↑	↑
		Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	34	34	36	32	33	33	33	32	30	32	↓	↑
			Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	22	17	15	17	10	10	10	9	9	7	↑	↑
			Consum industrial i de serveis d'aigua per estabiliment (m3).	33	29	28	26	28	28	26	26	25	21	↑	↑
			Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	27	**24**	**24**	25	26	25	25	24	22	23	↓	↑
			Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	12	17	24	22	16	15	17	16	19	19	→	↓
			Residus industrials per Km2 (Tn).	35	34	35	35	35	36	36	36	36	37	↓	↓
			Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	**10**	**10**	13	13	13	18	11	14	15	16	↓	↓
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	20	14	10	11	12	15	17	16	18	16	↑	↑
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	**33**	**33**	36	35	**32**	32	33	**33**	**33**	31	↑	↑
			Percentatge de titulats superiors (%).	**28**	**28**	18	**17**	**17**	20	21	**21**	**21**	**21**	→	↑
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	**29**	**29**	**29**	**29**	**29**	15	16	**16**	**16**	**16**	→	↑
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	**13**	**13**	**13**	**13**	**13**	21	22	**22**	**22**	**22**	→	↓
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	9	14	11	11	12	13	11	10	11	11	→	↓
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	14	14	13	13	13	12	12	12	12	12	→	↑
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	18	**14**	**14**	**24**	**24**	24	20	15	**15**	8	↑	↑
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	21	14	**14**	11	↑	↑
			Autobusos per Km2.	11	11	11	**11**	**11**	10	11	9	9	9	→	↑
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	12	12	12	12	12	13	12	12	**12**	**12**	→	→
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	18	18	18	18	18	18	17	17	16	16	→	↑
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	14	10	12	12	11	**11**	→	↑
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	7	8	9	8	9	8	8	→	↑
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	22	17	20	21	24	24	→	↓
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27	26	27	26	26	26	23	24	21	27	↓	→
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	9	10	10	12	15	16	15	15	15	14	↑	↓
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2	2	2	2	6	12	22	23	21	24	↓	↓
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	21	21	11	16	18	12	19	18	18	20	↓	↑
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→	→
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	↑	↑
			Densitat de població (habitants/Km2).	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	→	→
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	23	23	23	23	24	23	23	24	23	24	↓	↓
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	27	22	**22**	21	↑	↑
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18	15	18	14	13	15	13	13	14	15	↓	↑
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	7	7	6	7	7	7	7	6	6	6	→	↑
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	7	7	6	6	15	20	22	22	22	22	→	↓
			Índex de diversificació productiva.	5	1	2	3	6	7	7	7	7	7	→	↓
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	12	12	21	27	33	28	25	17	↑	↑
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	2	2	2	2	2	2	2	3	↓	↓
		Volum de mercat i d'activitat	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	17	17	17	17	17	17	17	17	→	→
			Percentatge d'empreses (%).	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	→	→
			Variació de la població (interanual) (%).	7	26	7	12	11	5	14	14	6	6	→	↑
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	20	10	26	28	18	13	28	12	29	4	↑	↑
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	28	27	28	28	28	29	30	28	28	30	↓	↓
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	31	30	30	30	31	31	32	32	34	34	→	↓
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	23	21	28	19	22	21	24	23	28	21	↑	↑
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	15	11	4	20	41	41	31	10	26	27	↓	↓
			Variació en les empreses (interanual) (%).	26	25	9	15	15	29	10	17	24	23	↑	↑

Alt Penedès

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	56,2	55,6	55,3	53,3	49,8	49,3	50,8	52,9	54,2	55,1	✓	↓
		Taxa d'atur registral.	**13,8**	**16,2**	**16,5**	**17,9**	**18,4**	17,5	15,6	13,3	10,9	10,0	✓	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	**87,4**	**87,4**	**87,4**	**87,4**	**87,4**	82,9	**82,9**	**82,9**	**82,9**	71,9	✗	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.770,5	4.511,4	4.551,5	3.860,1	3.673,0	4.042,9	3.884,6	4.272,8	4.156,9	3.765,2	✓	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,5	3,8	4,4	4,7	4,4	4,4	4,8	5,8	6,4	5,9	✗	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	57,7	53,7	52,1	52,2	50,3	48,0	47,5	47,4	47,7	47,5	✓	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	495,7	461,7	453,4	438,6	690,9	690,9	638,7	683,5	665,5	662,2	✓	↑
		Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,6	**1,5**	**1,5**	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,3	1,4	✗	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28,9	37,1	31,5	37,2	40,0	40,3	40,7	42,2	40,6	42,3	✓	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	316,9	289,3	240,4	282,2	281,8	302,6	293,5	281,5	255,0	252,7	✓	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	**81,7**	**81,7**	85,8	83,8	84,0	83,4	86,1	85,8	83,4	81,8	✗	↑
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	99,2	109,4	125,3	121,8	119,3	107,1	107,8	115,5	117,5	121,7	✓	↑
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	**54,3**	**54,3**	60,1	64,7	**68,9**	68,9	**68,9**	**68,9**	**68,9**	82,0	✓	↑
			Percentatge de titulats superiors (%).	**10,0**	**10,0**	19,7	**21,7**	**21,7**	18,4	**18,4**	**18,4**	**18,4**	**18,4**	!	↑
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	**32,8**	**32,8**	**32,8**	**32,8**	**32,8**	52,8	**52,8**	**52,8**	**52,8**	**52,8**	!	↑
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	**21,1**	**21,1**	**21,1**	**21,1**	**21,1**	17,4	**17,4**	**17,4**	**17,4**	**17,4**	!	↓
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	203,2	185,3	185,5	180,3	176,5	175,7	192,1	205,4	209,6	208,7	✗	↑
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	66,6	66,4	68,9	69,1	69,2	69,6	69,8	69,9	69,9	69,9	✗	↑
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	280,3	**232,3**	**232,4**	**95,6**	**95,6**	95,6	118,5	88,3	**88,3**	82,1	✗	↓
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	5,0	45,7	**45,7**	68,9	✓	↑
			Autobusos per Km2.	6,1	6,1	6,3	**6,3**	**6,3**	6,3	6,3	8,3	8,7	8,4	✗	↑
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9	**3,9**	**3,9**	✓	↑
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,5	1,9	2,8	2,8	✓	↑
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	44,3	45,5	45,2	42,6	38,7	**38,7**	!	↓
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	✗	↓
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	1.172,3	1.061,9	1.032,2	1.087,0	1.193,8	1.216,6	✗	↑
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	46,6	46,8	46,6	45,1	48,1	49,2	54,8	58,9	63,1	62,6	✗	↑
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,0	20,0	22,2	20,4	18,4	18,4	19,3	21,5	21,9	24,3	✓	↑
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	239,9	229,3	206,1	191,1	68,4	24,5	19,9	19,6	20,8	19,0	✗	↓
	Avantatges distribuï	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	41,0	41,0	31,0	32,0	32,0	21,6	29,4	29,1	29,1	30,6	✗	↓
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	!	→
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	71,3	71,4	51,5	49,7	49,1	49,0	54,1	55,1	55,9	55,3	✓	↓
			Densitat de població (habitants/Km2).	176,0	176,4	178,3	179,3	179,3	179,3	179,1	179,3	180,4	182,4	✓	↑
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	61,8	61,6	61,7	61,9	62,1	62,4	62,6	62,7	62,7	62,7	✗	↑
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	47,9	80,1	**80,1**	93,0	✓	↑
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,4	4,0	3,7	4,9	6,3	6,8	8,2	8,6	8,3	8,7	✓	↑
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	245,0	235,5	234,0	219,4	204,8	207,0	209,6	236,4	242,1	229,6	✗	↓
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	605,6	614,8	600,1	577,8	445,5	380,7	382,1	399,3	415,6	428,2	✓	↓
			Índex de diversificació productiva.	24,9	24,8	25,1	24,9	23,8	23,0	23,1	23,3	23,6	23,4	✗	↓
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	248,6	208,2	141,2	112,9	94,1	103,6	94,1	112,2	✓	↓
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	6.004,5	5.309,0	5.599,9	5.722,8	5.862,9	5.896,3	6.455,0	6.490,2	✓	↑
		Volum de mercat i d'activitat	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	1.764,0	1.764,0	1.733,8	1.759,1	1.703,0	1.683,9	1.684,9	1.708,6	✓	↓
			Percentatge d'empreses (%).	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	✗	↓
			Variació de la població (interanual) (%).	2,6	0,2	1,0	0,6	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,6	1,1	✓	↓
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,9	2,9	0,8	0,4	0,2	0,3	0,4	1,0	0,5	3,1	✓	↑
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	33,7	32,8	32,0	31,1	30,5	30,6	31,6	32,3	32,2	32,0	✗	↓
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	74,4	73,4	72,3	70,7	69,8	70,3	71,1	71,7	71,2	70,5	✗	↓
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	18,3	18,7	17,5	20,5	22,5	23,2	23,0	29,7	22,2	22,2	✓	↑
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-6,2	-1,7	-0,3	-3,7	-7,2	-1,7	2,5	4,1	3,0	2,8	✗	↑
			Variació en les empreses (interanual) (%).	-7,0	-2,6	-1,3	-2,5	-2,0	0,3	3,2	2,2	0,4	0,4	✓	↑

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no està la informació actualitzada i dels que s'actualitzen puntualment.

A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

Baix Penedès

Baix Penedès — Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/42
Població 2018 (hab.)	**102.409**	**18**
PIB pm 2017 (milions €)	1.836,6	18
PIB pm 2017-2008 (%)	-2,6	23
PIB pm 2017-2016 (%)	4,0	5
RFDB 2016 (milions €)	1.323,5	18
RFDB per habitant 2016 (milers €)	13,3	39

Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

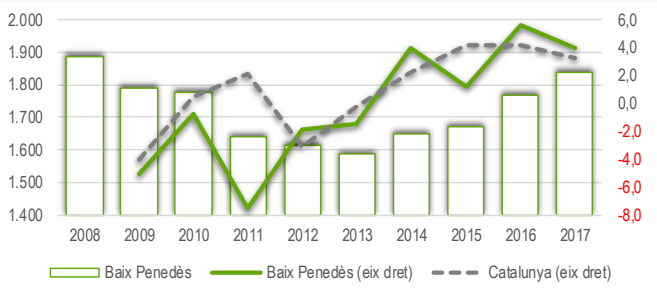

Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

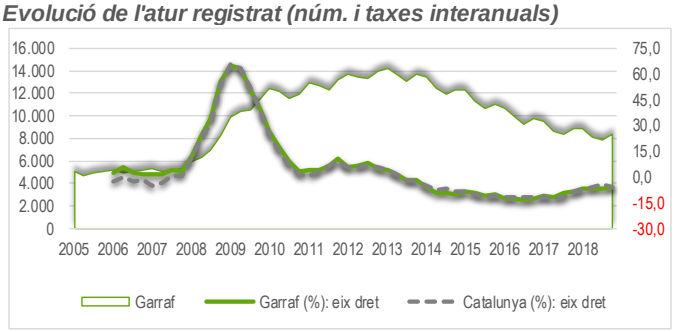

Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

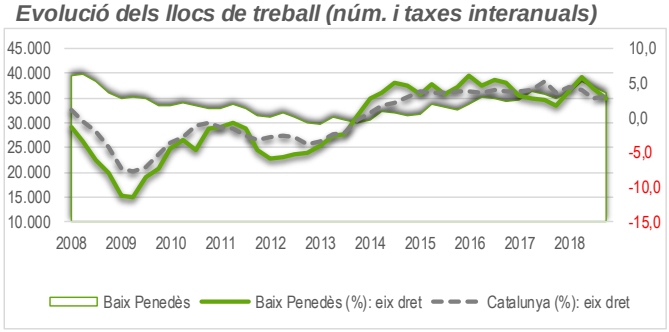

VAB pb per subsectors 2017 (milions €)

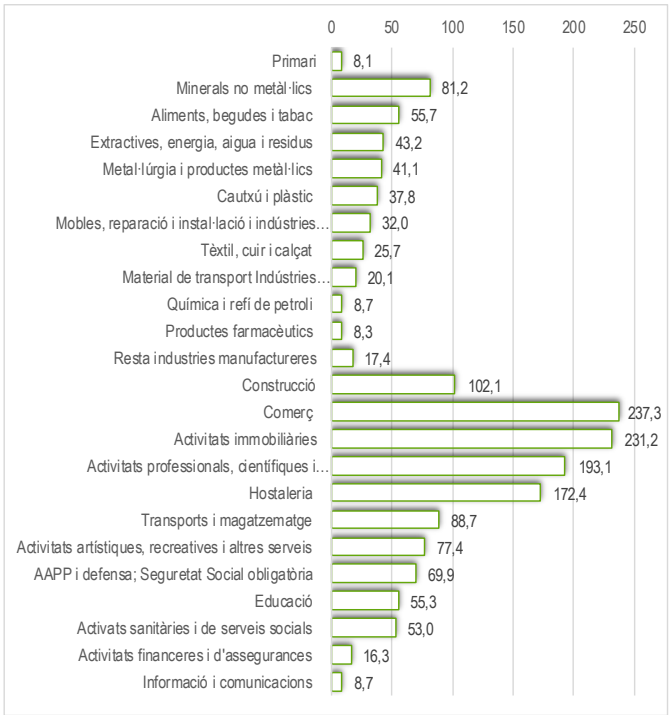

Llocs de treball localitzats per subsectors, 2018

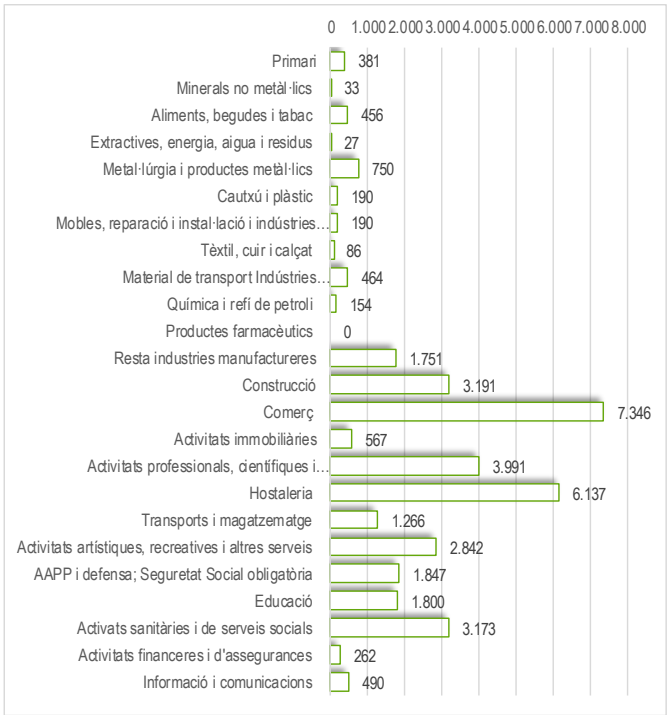

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2018

	Establiments	Llocs de treball					
Activitat econòmica (CCAE2009)	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	409	2.567	10,2	10,2	1,5	1,2	16
43-Activitats especialitzades de la construcció	176	1.427	5,7	15,8	1,5	1,1	18
41-Construcció d'immobles	135	887	3,5	19,3	1,7	1,3	17
96-Altres activitats de serveis personals	127	697	2,8	22,1	1,5	1,1	16
Total	2.895	25.260	100,0	100,0 -		0,8	18

Baix Penedès — Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

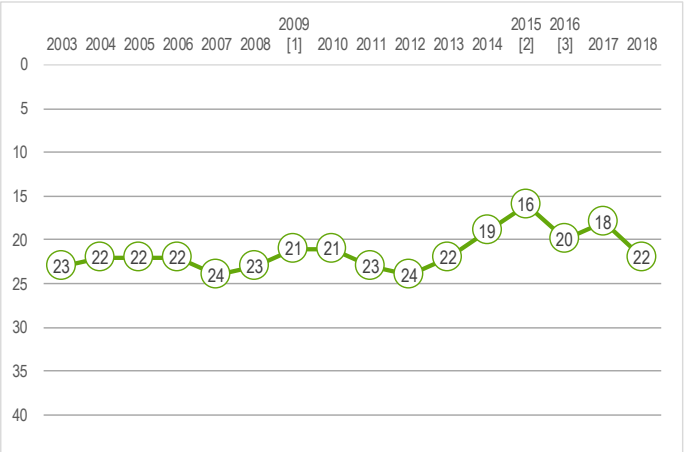

Puntuació en cadascun dels factors

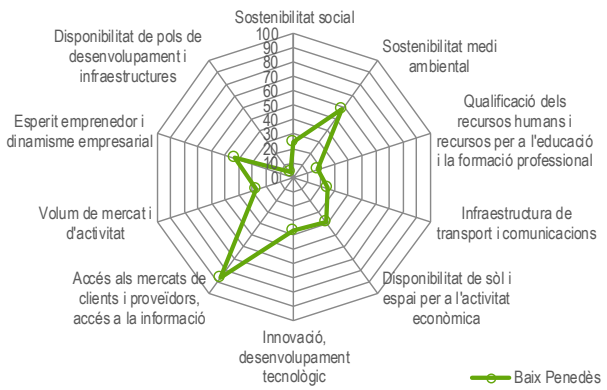

Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/42	índex (0-100)
Sostenibilitat social	42	24,4
Sostenibilitat mediambiental	36	58,0
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	39	18,1
Infraestructura de transport i comunicacions	23	24,8
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	21	38,0
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	39	37,6
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	11	86,6
Innovació, desenvolupament tecnològic	12	27,1
Volum de mercat i d'activitat	12	42,7
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	22	4,5

El Baix Penedès perd les posicions guanyades i torna a la situació prèvia

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

El Baix Penedès perd quatre posicions en el rànquing durant el 2018, retrocedint les posicions guanyades durant la recuperació econòmica iniciada el 2013. La posició finalment obtinguda és la 22a. Amb tot, cal assenyalar que la puntuació obtinguda en l'Índex és superior a la de 2017, fet que indica que en termes absoluts hi ha una millora en les dimensions analitzades, però que en termes comparatius, el comportament d'altres comarques ha estat millor. De fet, és de les comarques amb un avenç més discret i les comarques de l'Alt Empordà, Urgell, Pla d'Urgell, Anoia i la Selva guanyen posicions respecte al Baix Penedès que en perd.

El seguiment dels estudis professionalitzadors per part dels joves, el desplegament de la fibra òptica, la protecció de les innovacions i la creació d'ocupació expliquen la pèrdua de competitivitat

Durant el 2018 el Baix Penedès ha registrat més retrocessos que avenços en relació a les dimensions analitzades respecte al conjunt de comarques catalanes. Així, resta posicions en sis de les 10 dimensions, en guanya en tres i es manté igual en una. Entre els retrocessos, el més important es dóna en el capítol de la qualificació dels RRHH i els serveis educatius i d'FP on cau 7 posicions. Aquesta caiguda es deu únicament a l'actualització de l'indicador que mesura el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves, que ha fet retrocedir a la comarca 15 posicions, situant-se en la 40a posició. És a dir, només l'Alt i Baix Empordà tenen un pitjor registre. L'altre gran retrocés es produeix en les infraestructures de transport i comunicació que cau tres posicions. En aquest cas són dos els motius que l'expliquen. En primer lloc, el menor desplegament de la xarxa de fibra òptica a la comarca, en un context on durant els dos darrers anys s'ha registrat un important avenç arreu del país, i on el Baix Penedès cau 13 posicions respecte al 2017. Aquest fet en bona part s'explica per la dificultat de desplegar-la en un context d'important dispersió de la població en nuclis no urbans. D'altra banda, i en menor

mesura, per la caiguda de les inversions en la xarxa de carreteres comarcals. També hi ha importants retrocessos en dos dels tres factors relacionats amb les condicions de la demanda. Cau de forma important la protecció de les innovacions tant pel que fa a les patents com en les marques. També en aquest àmbit cal assenyalar el menor dinamisme que s'ha registrat en la creació d'ocupació, àmbit on la comarca se situava entre les de major creixement des de 2015.

Milloren les externalitats pel que fa a la provisió de serveis empresarials avançats i els factors de demanda fruit d'una major iniciativa i supervivència empresarial.

Pel que fa als avenços cal assenyalar la millora de tres posicions del factor de producció relacionat amb la provisió de serveis que donen suport a l'activitat productiva, on els serveis empresarials avançats milloren significativament. L'altre àmbit de millora se situa en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, on milloren molt significativament la iniciativa empresarial amb un augment important de les societats constituïdes i, sobretot, la supervivència empresarial, on la creació neta de teixit empresarial se situa al capdavant del conjunt de comarques catalanes. Altres elements de millora se situen en la sostenibilitat del model de desenvolupament, d'una banda, en l'eficiència en l'ús dels recursos, amb una reducció dels residus industrials i, de l'altra, en una millora en les condicions de l'ocupació, on ha millorat la situació de la contractació indefinida.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I LA SOSTENIBILITAT COMARCAL

La situació geoestratègica vers els mercats, el dinamisme demogràfic i empresarial són els principals atractius de la comarca

Dins l'àmbit Penedès, el Baix Penedès és la comarca amb una posició competitiva global més feble. Amb tot, hi ha elements que conformen unes externalitats positives destacables com són la seva posició geoestratègica respecte als mercats que doten d'avantatges distributius a les empreses que s'hi localitzen. I també altres elements en les condicions de la demanda, com l'augment del seu mercat; derivat dels creixements demogràfics, el dinamisme empresarial que registra o la ràpida diversificació que està registrant la seva economia. Per contra, té reptes importants de sostenibilitat tant social com mediambiental, situant-se com una de les comarques amb majors desequilibris entre l'activitat productiva i la residencial. Fet que repercuteix en una elevada d'incidència de l'atur, àmbit on el Baix Penedès se situa al capdavant del conjunt de comarques catalanes.

L'enllaç entre l'AP-7, l'AP-2 i la C-32 suposa una situació geoestratègica per a les activitats logístiques, ja que proporcionen accés tant al mercat nacional com a l'europeu

En l'edició del 2018 el factor que presenta majors externalitats és el vinculat als avantatges distributius. L'accessibilitat a la xarxa viària principal és l'actiu més destacat, gràcies a l'enllaç entre vies de gran capacitat de caràcter nacional i internacional. L'autopista del Mediterrani (AP-7) proporciona accés als mercats del llevant espanyol i al mercat europeu, mentre l'autopista del Nord-oest (AP-2) dóna accés al mercat interior i del nord de la península. Finalment, l'autopista Pau Casals (C-32) connecta la comarca amb el mercat metropolità de Barcelona. L'enllaç proper entre totes tres vies fan que la comarca sigui un dels punts geoestratègics més rellevants per a la distribució de mercaderies per carretera amb destí a tots aquests mercats. També són una fortalesa el fet que el Baix Penedès se situï entre les comarques més ben posicionades respecte al mercat català i que presenti una elevada densitat de població, amb el que es facilita la distribució de serveis i mercaderies en el mercat comarcal. Per contra, li resta competitivitat el fet que hi hagi altres comarques amb millor posicionament en relació a les principals infraestructures logístiques de Catalunya, aspecte que és rellevant per aquelles activitats més enfocades als mercats no europeus.

L'economia comarcal registra una creixent diversificació

En segon lloc, hi ha dos factors que també sumen atractiu a la comarca i que se situen en les condicions de la demanda. Per una banda, la comarca presenta una bona puntuació en relació a la innovació i el desenvolupament tecnològic. Aquesta és conseqüència de la presència al territori d'IDIADA, un dels principals centres de recerca i desenvolupament de Catalunya, orientat a la indústria automobilística. De fet, el Baix Penedès és en termes relatius, la comarca amb major desenvolupament en les activitats d'R+D+i, fet al que s'ha de sumar que aquestes no han deixat de créixer des de 2009 degut al creixement important de l'activitat d'aquesta institució. L'altra fortalesa se situa en la important diversificació que està registrant la comarca els darrers anys. Per contra, la resta de les activitats productives que configuren l'economia comarcal presenten una escassa intensitat en coneixement i tecnològic, així com en termes d'innovació, restant atractiu a l'ecosistema comarcal pel que fa a aquesta dimensió. D'altra banda, l'altre atractiu se situa en el volum de mercat i activitat. Com ja s'ha apuntat, la comarca registra un dels creixements demogràfics més importants del panorama comarcal català, tot i que són molt més moderats que l'etapa expansiva anterior. Amb tot, aquest dinamisme poblacional no s'ha traslladat a l'activitat constructora, i per tant, no s'observen efectes arrossegadors importants en aquest sentit com va succeir en el passat.

Dimensions competitives com les infraestructures de transport i comunicacions, la disponibilitat de sòl i espais per l'activitat econòmica; i l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial resten competitivitat a la comarca. En l'apartat de les

La fibra òptica només cobreix al 18% de la població

infraestructures de transport i comunicacions el principal repte se situa en el desplegament de la fibra òptica, on la comarca ha quedat relegada a les darreres posicions. En l'apartat de la disponibilitat de sòl i espais per l'activitat econòmica la comarca presenta una situació positiva en relació al planejament actual però amb limitacions de cara a disposar de més sòl en el futur i amb uns preus comparativament alts per la competència existent amb l'activitat residencial. Per últim, pel que fa a l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, hi ha elements positius i de negatius. S'observa una escassa presència de teixit empresarial i de treball autònom, tot i que el 2018 han registrat un bon comportament els indicadors de supervivència empresarial, amb un increment net del nombre d'empreses, i també dels indicadors d'emprenedoria, amb un augment molt significatiu de les societats constituïdes per habitant.

La qualificació dels RRHH segueix sent el principal repte de la comarca en termes de competitivitat. La manca d'universitaris limita el desenvolupament de les activitats que donen suport a la millora competitiva de les empreses

Els principals reptes pel que fa als factors de competitivitat se situen en la qualificació dels recursos humans i els serveis educatius i de l'FP, així com en la provisió de serveis de suport a la producció; àmbits on la comarca obté un dels pitjors registres del conjunt de comarques catalanes. En relació al primer punt, la comarca és de les que presenta menors externalitats pel que fa a la provisió de mà d'obra qualificada, amb un dels percentatges més baixos de titulats universitaris i amb un seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves dels més baixos de Catalunya. Pel que fa als serveis de suport a la producció, tant els serveis empresarials avançats, com els TIC i els financers mostren un desenvolupament força baix. Aquestes són activitats clau per la millora competitiva del teixit productiu local.

L'atur segueix sent el principal repte social de la comarca. Aquest, en part, és conseqüència del desequilibri entre l'activitat productiva i residencial

Sens dubte, de nou, el repte més destacat de la comarca se situa en el capítol de la sostenibilitat, en especial la sostenibilitat social del seu model socioeconòmic, on el Baix Penedès obté la pitjor puntuació del conjunt de comarques catalanes. Tot i la millora de la situació que es ve registrant des de l'inici de la recuperació econòmica, la comarca presenta un important desequilibri entre la vocació residencial i la productiva en detriment de la segona. És a dir, les oportunitats laborals són comparativament molt baixes, fruit dels processos migratoris viscuts durant el cicle econòmic expansiu anterior, que no es van veure acompanyats en la mateixa mesura del desenvolupament de l'activitat econòmica. D'aquí que sigui la comarca amb una major incidència de l'atur. En l'esfera mediambiental, també presenta reptes importants, tots ells lligats principalment a l'activitat residencial. Així, els aspectes de millora se situen en el consum d'aigua, que és conseqüència del model urbanístic predominant, així com en la generació i gestió dels residus municipals, on de nou la urbanització difusa dificulta la seva gestió. Amb tot, cal assenyalar l'important desenvolupament que han registrat els serveis mediambientals, que han millorat notablement la situació de la comarca en aquest àmbit.

CONCLUSIONS I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

El context de globalització del comerç, el creixement exponencial del comerç electrònic i la congestió que pateixen les comarques metropolitanes, situen en els factors locacionals el principal avantatge competitiu per atraure inversions i reforçar la funció productiva, que és el principal repte de la comarca

De nou els avantatges distributius esdevenen el gran atractiu del Baix Penedès per a aquelles empreses on els factors locacionals són l'element clau de la seva competitivitat. Factor que, en el procés d'internacionalització que viu l'economia mundial, i en especial la catalana; i l'impuls que ha registrat el comerç electrònic els darrers anys, esdevé cada cop més rellevant per a inversors immobiliaris i empresarials. A més, les externalitats negatives que genera l'excessiva concentració d'activitat productiva i residencial a les comarques subjectes a les dinàmiques metropolitanes (escassetat de sòl i augment del preu, retencions, etc.) representen un avantatge competitiu per a la resta, reforçant-ne la seva posició competitiva. Els efectes d'aquestes externalitats s'han vist constatades els darrers anys, on la indústria està exercint de dinamitzadora de l'economia comarcal i és font de diversificació i, per tant, font de major resiliència davant escenaris econòmics adversos.

Amb tot, el principal repte de la comarca passa per atraure i generar inversions productives que millorin les oportunitats laborals i al mateix temps redueixin la incidència de l'atur. Per això és necessari impulsar la millora en tots aquells àmbits on la comarca presenta majors externalitats negatives: la qualificació dels RRHH, el desenvolupament de serveis empresarials avançats, que inclou l'R+D+i i la transferència tecnològica, així com el suport a l'emprenedoria, tant social com mercantil. Reforçant també aquelles intervencions infraestructurals i dotacionals com són el desplegament de la fibra òptica, l'accessibilitat a les infraestructures logístiques intermodals o la millora i adequació dels polígons industrials; sobretot pel que fa a la mobilitat i les telecomunicacions.

Des del punt de vista de la sostenibilitat, el repte se situa en l'àmbit de la reordenació urbanística i l'avenç cap a models d'urbanització més compactes que afavoreixin tant la mobilitat, com la provisió de serveis, així com un menor consum de recursos i una gestió més òptima dels residus que genera l'activitat residencial.

Nota: Les posicions relatives corresponen a la metodologia vigent en cada edició. És a dir, els canvis metodològics no representen una revisió dels períodes anteriors.

Baix Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	41	41	41	40	40	41	42	42	42	42	0
		Sostenibilitat medi ambiental	39	40	40	40	38	37	36	38	38	36	2
Factors de competitivitat		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	34	34	38	38	37	33	32	32	32	39	-7
	Factors de producció	Infraestructura de transport i comunicacions	14	15	15	18	14	14	16	21	20	23	-3
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	15	15	19	18	18	20	17	21	20	21	-1
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	39	38	40	39	40	40	41	41	42	39	3
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	14	11	12	16	14	15	10	10	10	11	-1
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	5	9	12	11	7	8	7	10	9	12	-3
		Volum de mercat i d'activitat	7	18	5	25	18	26	27	17	9	12	-3
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	41	40	41	36	36	34	18	27	24	22	2

Factors i dimensions			Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017	2018-2009
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	41	40	41	40	40	41	41	40	40	40	→	↑
			Taxa d'atur registral.	**41**	**41**	**41**	**41**	**41**	41	42	42	42	42	→	↓
			Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	31	32	**32**	**32**	26	↑	↑
			Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	32	16	19	29	14	19	23	16	25	26	↓	↑
		Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	31	31	30	28	27	26	25	21	18	19	↓	↑
			Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	39	39	39	39	37	36	37	37	37	37	→	↑
			Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	30	40	38	38	22	24	22	18	17	16	↑	↑
			Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	38	**38**	**38**	38	38	37	37	37	38	37	↑	↑
			Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	38	38	38	39	38	38	38	38	39	38	↑	→
			Residus industrials per Km2 (Tn).	28	32	33	31	31	32	31	33	33	28	↑	→
			Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	**7**	**7**	17	11	8	17	6	4	5	9	↓	↓
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	34	34	32	33	34	34	36	34	34	34	→	→
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	**38**	**38**	37	24	**24**	24	25	**25**	**25**	40	↓	↓
			Percentatge de titulats superiors (%).	**34**	**34**	41	**41**	**41**	39	40	**40**	**40**	**40**	→	↓
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	**26**	**26**	**26**	**26**	**26**	23	24	**24**	**24**	**24**	→	↑
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	34	35	**35**	**35**	**35**	→	↓
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	27	27	26	26	26	24	22	23	23	23	→	↑
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	→	↑
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	9	**12**	**12**	**13**	**13**	13	10	8	**8**	14	↓	↓
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	17	27	**27**	40	↓	↓
			Autobusos per Km2.	9	10	10	**10**	**10**	11	10	11	11	11	→	↓
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	23	23	23	23	23	25	25	26	**25**	**25**	→	↓
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	13	13	13	14	16	17	15	15	12	12	→	↑
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	9	14	17	23	16	**16**	→	↑
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	18	16	16	15	14	14	14	→	↑
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	24	26	25	27	27	26	↑	↓
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	38	39	41	40	40	41	42	40	41	35	↑	↑
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	28	29	31	26	28	29	31	32	32	33	↓	↓
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	32	32	32	35	35	34	36	36	38	37	↑	↓
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	12	12	9	14	10	15	14	16	16	15	↑	↓
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→	→
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	11	11	9	11	10	10	10	10	10	10	→	↑
			Densitat de població (habitants/Km2).	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	→	→
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	→	→
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	12	9	**9**	11	↓	↓
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	→	→
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	27	30	30	30	29	29	30	31	31	30	↑	↓
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	32	30	30	29	28	28	29	27	27	27	→	↑
			índex de diversificació productiva.	22	25	23	23	22	20	21	15	13	12	↑	↑
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	31	29	29	30	26	22	26	30	↓	↓
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	25	30	29	32	30	30	31	36	↓	↓
		Volum de mercat i d'activitat	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	18	18	18	18	18	18	18	18	→	→
			Percentatge d'empreses (%).	18	19	19	19	19	19	19	19	19	19	→	↓
			Variació de la població (interanual) (%).	1	10	3	24	13	21	21	19	1	1	→	→
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	18	20	7	19	29	30	39	8	34	34	→	↓
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	40	41	41	41	41	41	42	42	42	42	→	↓
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	39	39	39	39	39	39	40	40	40	40	→	↓
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	31	25	27	36	19	24	25	28	30	17	↑	↑
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	41	32	37	18	20	15	8	4	6	17	↓	↑
			Variació en les empreses (interanual) (%).	41	37	37	36	11	11	5	15	26	6	↑	↑

Baix Penedès

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,6	33,6	32,1	31,2	30,7	31,9	33,8	35,6	37,2	38,1		
		Taxa d'atur registral.	**20,5**	**23,6**	**24,9**	**26,1**	**26,8**	24,9	22,5	19,4	16,9	15,7		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	**73,0**	**73,0**	**73,0**	**73,0**	**73,0**	78,0	**78,0**	**78,0**	**78,0**	66,8		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	7.138,0	4.678,2	4.559,3	4.135,6	3.625,1	3.991,3	4.119,6	4.119,8	4.406,0	4.541,9		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	5,1	5,2	7,0	8,8	10,6	11,2	11,2	12,7	14,9	15,8		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	96,9	91,1	94,7	88,4	90,2	86,9	85,2	86,9	86,6	85,9		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	480,7	678,6	568,9	595,6	570,8	655,2	591,5	588,0	583,6	610,2		
		Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2,3	**2,2**	**2,2**	2,0	1,8	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	14,1	22,5	19,8	22,3	24,3	23,5	25,2	26,7	28,3	31,6		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	206,0	223,5	221,4	183,6	170,0	192,2	162,8	176,6	189,3	124,4		
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	**84,5**	**84,5**	81,5	88,1	87,1	84,1	90,0	91,7	92,1	88,9		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	64,1	63,7	65,5	60,5	60,4	63,1	67,0	71,8	75,0	75,9		
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	**48,5**	**48,5**	59,3	74,8	**74,1**	74,1	**74,1**	**74,1**	**74,1**	74,6		
			Percentatge de titulats superiors (%).	**8,1**	**8,1**	12,8	**13,7**	**13,7**	14,5	**14,5**	**14,5**	**14,5**	**14,5**		
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	**33,2**	**33,2**	**33,2**	**33,2**	**33,2**	50,2	**50,2**	**50,2**	**50,2**	**50,2**		
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	**17,2**	**17,2**	**17,2**	**17,2**	**17,2**	14,9	**14,9**	**14,9**	**14,9**	**14,9**		
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	126,1	114,6	111,5	109,0	106,5	116,9	132,7	140,9	146,7	143,3		
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	78,7	78,6	78,7	78,5	78,4	78,4	78,3	78,2	78,3	78,5		
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	611,0	**369,6**	**369,4**	**154,6**	**154,6**	154,6	229,1	113,9	**113,9**	69,3		
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	5,0	8,7	**8,7**	17,3		
			Autobusos per Km2.	6,4	6,4	6,5	**6,3**	**6,3**	6,3	6,4	6,3	6,5	6,7		
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	**1,2**	**1,2**		
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,4	3,4	3,4	3,1	2,9	2,7	2,9	2,1	3,1	3,1		
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	45,9	43,4	40,9	38,3	36,3	**36,3**		
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	1,6	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2		
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	**-**	**-**	**-**	**-**	1.289,7	1.194,5	1.186,9	1.240,0	1.293,5	1.302,5		
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27,3	26,8	26,8	27,8	25,4	26,1	28,2	32,6	34,4	45,2		
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	6,4	7,0	6,6	9,2	7,9	8,1	8,3	8,3	8,3	9,2		
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,4	12,5	11,8	10,9	11,0	12,0	11,7	11,5	11,6	12,7		
	Avantatges distribut.	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	25,0	25,0	29,0	30,0	25,0	25,2	25,9	26,6	26,6	25,6		
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	83,5	83,6	64,8	67,8	57,1	57,1	63,1	63,5	64,3	63,5		
			Densitat de població (habitants/Km2).	333,7	336,8	341,1	341,2	341,1	338,3	337,0	336,8	340,2	345,5		
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	78,7	78,6	78,7	78,5	78,4	78,4	78,3	78,2	78,3	78,5		
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	76,2	89,4	**89,4**	94,1		
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	63,4	64,5	73,7	83,5	92,6	103,4	114,9	125,2	130,9	139,5		
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	51,9	40,8	36,8	36,0	34,7	34,0	33,6	36,6	38,7	41,1		
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	259,9	259,9	266,8	273,7	275,8	292,3	313,3	340,8	355,2	382,0		
			Índex de diversificació productiva.	19,6	17,2	18,8	18,8	18,6	19,2	19,2	20,3	21,2	21,7		
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	70,2	108,8	108,8	98,9	109,7	120,1	90,2	49,6		
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	**-**	**-**	1.673,6	1.572,5	1.621,5	1.572,7	1.745,4	1.801,2	1.983,7	1.784,8		
		Volum de mercat i d'activitat	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	1.663,7	1.663,7	1.612,2	1.431,8	1.383,5	1.348,7	1.337,8	1.323,5		
			Percentatge d'empreses (%).	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0		
			Variació de la població (interanual) (%).	3,4	0,9	1,3	0,0	0,0	-0,8	-0,3	-0,1	1,0	1,5		
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2,2	2,1	1,9	0,6	0,2	0,2	0,3	1,1	0,3	0,3		
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	27,5	26,3	25,1	24,1	23,7	24,3	25,4	26,0	25,8	25,8		
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	67,0	64,0	61,9	60,4	59,9	61,5	63,0	63,9	63,4	63,0		
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	14,9	17,4	17,7	14,7	23,4	22,4	22,1	26,7	21,7	24,6		
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-11,4	-3,2	-4,4	-3,6	-2,5	1,9	4,9	4,9	5,3	3,7		
			Variació en les empreses (interanual) (%).	-11,1	-3,6	-3,7	-4,0	-1,7	1,7	3,9	2,2	0,3	1,7		

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no està la informació actualitzada i dels que s'actualitzen puntualment.

A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

Garraf

Garraf — Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/42
Població 2018 (hab.)	**149.103**	**13**
PIB pm 2017 (milions €)	2.663,7	16
PIB pm 2017-2008 (%)	-9,0	32
PIB pm 2017-2016 (%)	2,7	28
RFDB 2016 (milions €)	2.415,3	12
RFDB per habitant 2016 (milers €)	16,7	4

Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

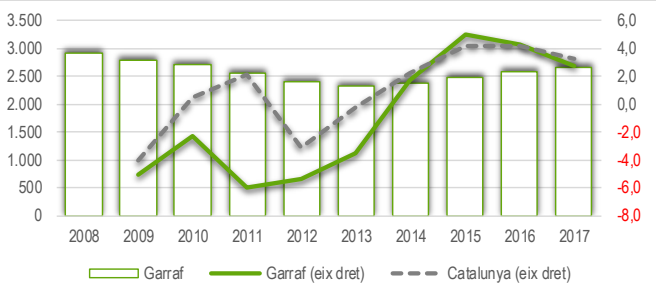

Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

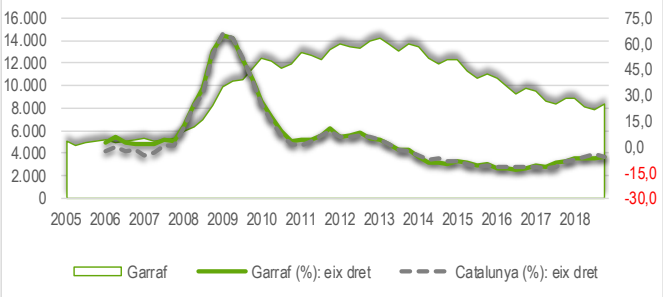

Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

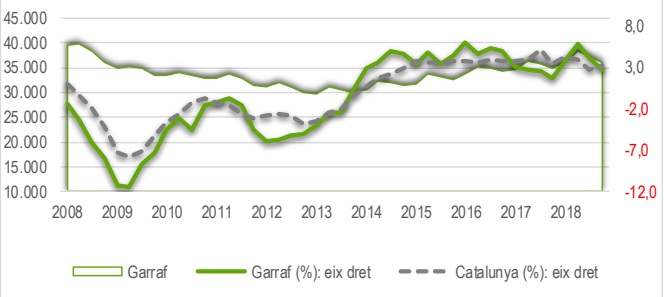

VAB pb per subsectors 2017 (milions €)

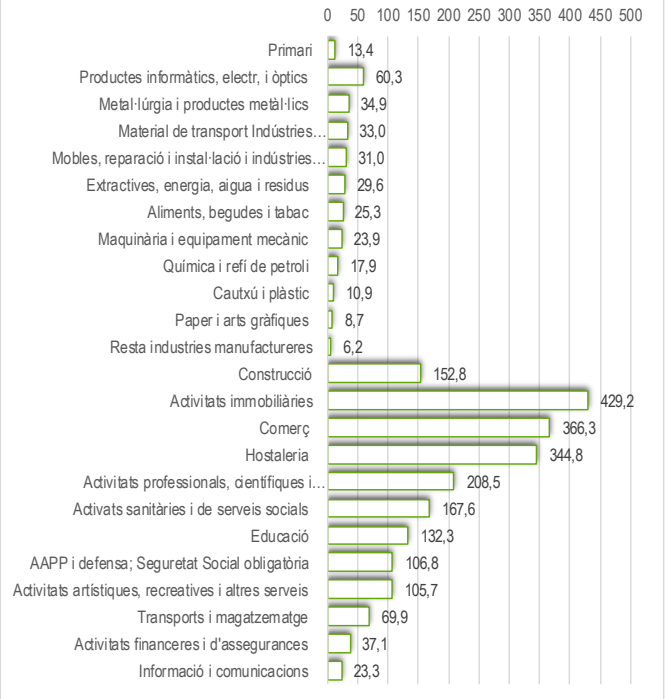

Llocs de treball localitzats per subsectors, 2018

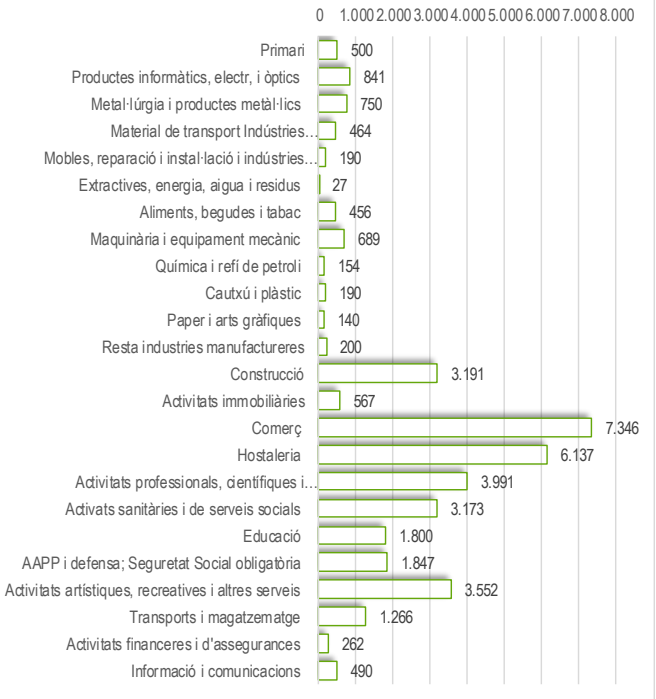

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2018

	Establiments	Llocs de treball					
Activitat econòmica (CCAE2009)	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	677	4.816	13,1	13,1	2,0	2,2	13
55-Serveis d'allotjament	83	1.321	3,6	16,7	2,2	2,5	8
96-Altres activitats de serveis personals	204	1.138	3,1	19,8	1,6	1,8	12
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	37	369	1,0	20,8	1,7	1,9	14
95-Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efecte…	25	230	0,6	21,4	1,6	1,8	12
Total	4.688	36.832	100,0	100,0 -		1,1	16

Garraf — Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

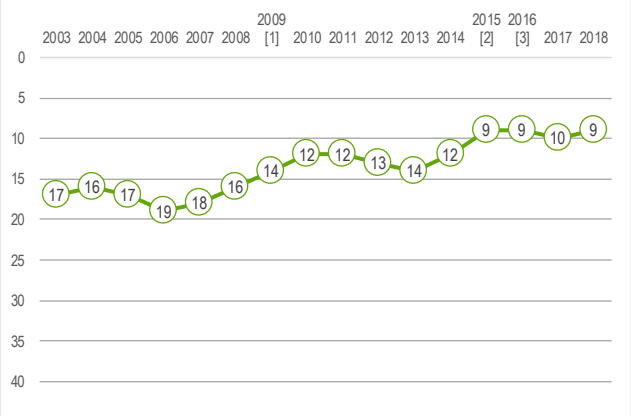

Puntuació en cadascun dels factors

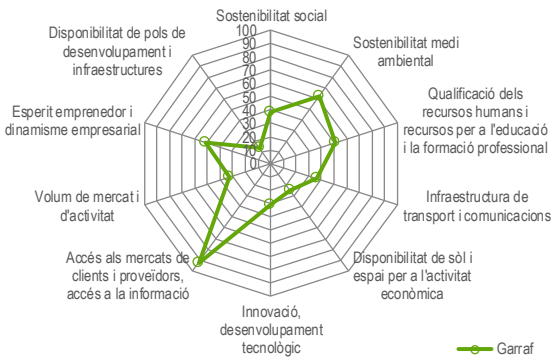

Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/42	índex (0-100)
Sostenibilitat social	39	38,7
Sostenibilitat mediambiental	31	61,9
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	9	50,8
Infraestructura de transport i comunicacions	11	36,5
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	38	25,2
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	13	31,6
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	2	92,2
Innovació, desenvolupament tecnològic	16	32,4
Volum de mercat i d'activitat	7	50,9
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	8	13,9

El Garraf es consolida entre les 10 comarques més competitives

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

Enguany, el Garraf torna a la 9a posició del rànquing, consolidant el seu paper en el grup de comarques més competitives de Catalunya. Aquesta posició l'assoleix després de superar a Osona i recuperar la pèrdua d'un lloc registrat el 2017, consolidant la posició per tercer any - juntament amb el 2015 i 2016. Com mostra el gràfic d'evolució, la 9a posició és la més alta que ha assolit la comarca des del 2003, moment en el que se situava en la 17a posició. Després de registrar un increment de 4,3 punts en l'Índex durant el 2018, el Garraf ha assolit els 45,4 punts sobre 100, 9,9 punts més que l'any 2009. Aquest fet situa a la comarca com la 8a amb major creixement de la competitivitat en el període 2009-2018.

Els avenços més significatius se situen en l'elevat dinamisme en la creació d'ocupació, en l'augment de l'activitat innovadora i d'R+D+i i el canvi de tendència vers una major diversificació de l'economia comarcal

En aquesta darrera edició el Garraf millora en quatre de les deu dimensions analitzades, es manté estable en quatre i empitjora en dues. Les millores més significatives s'han situat en dos dels factors relacionats amb les condicions de la demanda: l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial i en la innovació i desenvolupament tecnològic. En el primer cas, el que ha motivat una escalada de posicions és la millora en la creació d'ocupació, situant-se entre les comarques més dinàmiques del Principat. En l'apartat de la innovació i desenvolupament tecnològic l'avenç ve motivat principalment per una millora en la protecció de les innovacions, tant a través de patents com de marques. Amb tot, també milloren els indicadors de diversificació productiva i el de desenvolupament de serveis d'R+D+i. Per últim, cal assenyalar un comportament positiu de la demografia comarcal que incideix positivament en les condicions de la demanda.

Pel que fa als retrocessos en els factors de competitivitat, hi ha dues dimensions que registren un retrocés, el més significatiu el de la qualificació dels RRHH i seguidament la dimensió de serveis de suport a la producció que cau una posició. El més significatiu és

El retrocés més important se situa en la qualificació dels RRHH degut al baix seguiment dels estudis postobligatoris entre els joves

la caiguda de 12 posicions de l'indicador que mesura el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves, que situa la comarca entre els pitjors registres del panorama comarcal català. Pel que fa als serveis de suport, el descens es deu al millor comportament d'altres comarques, ja que tots els indicadors mostren una evolució positiva. De fet, només l'indicador relacionat amb els serveis financers registra un empitjorament en termes comparatius (no absoluts), tot i que és l'àmbit on la comarca presenta una feblesa important. Cap altra dimensió retrocedeix, tot i que algunes presenten alguns indicadors amb evolució negativa. La més significativa és la caiguda de 26 posicions en la creació de teixit empresarial. Aquest retrocés s'explica pel fet que la comarca durant el 2016 i 2017 es va situar entre les comarques amb creixements interanuals del nombre d'empreses més alts de Catalunya i el 2018 s'ha situat entre les que menys. De fet, l'evolució ha estat negativa. També registra un retrocés molt significatiu les inversions en la xarxa de carreteres.

Tot i millorar la situació de l'atur, la comarca escala posicions i se situa en la 3a comarca amb major incidència

Pel que fa als factors de sostenibilitat es produeix una millora d'una posició en l'àmbit mediambiental. Els avenços més importants són en el consum d'aigua tant residencial com industrial, consolidant la trajectòria de millora continuada en aquest àmbit des de 2009. Per contra, es produeixen retrocessos en la recollida selectiva dels residus urbans, i també en la generació de residus industrials, que han augmentat. En relació a la recollida selectiva cal assenyalar la trajectòria descendent des de 2009, degut a l'estancament registrat. En el capítol de sostenibilitat social, tot i que no hi ha canvis globals en la posició, si que hi ha avenços importants en l'àmbit de la sinistralitat, que registra una millora continuada des de 2009. Per contra, s'observa un empitjorament en la resta d'indicadors relacionats amb el mercat de treball. Empitjora en termes comparatius l'atur, que cau una posició i el Garraf se situa en la 3a comarca amb més atur de Catalunya. Aquesta situació en part s'explica per l'important desajust entre la funció productiva i residencial, on obté el pitjor registre del conjunt de comarques catalanes. Amb tot, des de l'inici de la nova etapa de recuperació econòmica, el desequilibri tendeix a reduir-se.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

El dinamisme empresarial fruit del bon comportament de l'ocupació i l'emprenedoria se suma al bon posicionament del Garraf respecte als mercats, l'atractiu del mercat comarcal i la qualificació dels RRHH

Dins l'àmbit Penedès el Garraf és la comarca més competitiva. La competitivitat de la comarca se sustenta en tres eixos: l'accés als mercats, el volum de mercat i d'activitat i la qualificació dels RRHH. A aquests tres factors se suma en aquesta edició l'elevat dinamisme que presenta la comarca en termes d'ocupació i emprenedoria. La principal externalitat de la comarca és la seva proximitat als mercats, fonamentada principalment per l'accés als eixos viaris d'alta capacitat que la doten d'uns avantatges distributius molt significatius. D'una banda, el Garraf és un encreuament d'eixos viaris de gran importància amb l'autopista Pau Casals (C-32), que la connecta amb l'entorn metropolità de Barcelona i Tarragona, l'Eix Diagonal (C-15), que dóna accés a l'Alt Penedès i les comarques del centre de Catalunya i la C-15 que permet la connexió amb l'autopista del Mediterrani (AP-7), situant a la comarca en una posició privilegiada per l'accés als mercats nacional i europeu. El port de Vilanova i la Geltrú també atorga a la comarca una posició privilegiada respecte als pols de distribució de serveis i mercaderies. També presenta un mercat intern força atractiu donada la densitat i concentració poblacional existent.

L'escàs seguiment dels estudis professionalitzadors per part dels joves i l'escàs desenvolupament dels serveis educatius i formatius afebleix el posicionament de la comarca que destaca per l'elevada qualificació dels RRHH

El segon factor que des de l'inici de l'elaboració de l'Índex ha presentat majors externalitats ha estat el relacionat amb els recursos humans i els recursos formatius. Les fortaleses de la comarca s'han situat en el fet que disposa d'una població altament qualificada, amb una presència important de persones amb estudis superiors i amb una majoria de població que ha realitzat estudis postobligatoris, que són clau per a l'adopció i impuls de les innovacions i les tecnologies i el desenvolupament de serveis empresarials avançats. No obstant això, els indicadors que mesuren el desenvolupament dels serveis educatius i formatius, així com el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves presenten uns resultats comparativament negatius. Cal assenyalar que l'evolució negativa d'aquests indicadors els darrers anys han afeblit el posicionament de la comarca per a les activitats més intensives en coneixement i tecnologia. Així ho constata la caiguda d'aquest factor en tres posicions del 2018.

La tercera externalitat més rellevant per la competitivitat de la comarca se situa en el volum de mercat i d'activitat. En termes estructurals ve derivada de la capacitat de compra de la seva població (volum de rendes) i de la concentració de teixit productiu, però més conjunturalment cal assenyalar l'evolució demogràfica positiva i l'activitat immobiliària associada com a dinamitzadors d'aquest mercat intern.

El Garraf se situa entre les comarques més emprenedores de Catalunya i en la que més innovacions es protegeixen

L'altre factor de competitivitat que representa una fortalesa és el de l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial. De nou, l'element estructural és el relacionat amb el grau

d'emprenedoria de la seva població la iniciativa empresarial de la seva població. Conjunturalment se suma l'elevada creació d'ocupació que registra la comarca des de l'inici de la nova etapa d'expansió de l'economia.

Per contra, els serveis a la producció, que donen suport a la millora competitiva de les empreses, mostren un desenvolupament comparativament baix

Dimensions com les infraestructures de transport i comunicacions, els serveis de suport a la producció i la innovació i el desenvolupament tecnològic presenten menors externalitats. En l'apartat de les infraestructures de transport i comunicacions presenta bons resultats tant en la provisió de serveis de transport públic (tant per carretera i ferrocarril), en les inversions a la xarxa de carreteres i en el desplegament de la fibra òptica. Però mostra un escàs desenvolupament dels serveis de transport de mercaderies i logístics. En els serveis de suport a la producció presenta resultats força discrets en tots els àmbits: serveis empresarials avançats, serveis TIC i financers. En l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic els resultats són molt positius pel que fa a la protecció de les innovacions (patents i marques) i, per contra, les activitats d'R+D+i presenten un escàs desenvolupament, així com la indústria de mitjana-alta tecnologia. Tanmateix, el principal repte en aquest àmbit se situa en l'escassa diversificació de l'economia comarcal, ja que sovint es tradueix en una menor sofisticació de la demanda i menor innovació.

L'escassa diversificació econòmica i demanda industrial de tecnologia i innovacions resta competitivitat a la comarca pel que fa a les condicions de la demanda

Per contra, la principal externalitat negativa se situa en la disponibilitat de sòl i d'espais per a l'activitat econòmica que resten competitivitat a la comarca. L'elevat preu en l'oferta immobiliària derivada de la pressió residencial, la baixa proporció de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable a futur, degut a què una bona part de la comarca està sota la figura de protecció del Parc del Garraf, i un planejament municipal escàs amb oferta de sòl destinat a l'activitat econòmica, en són les principals causes. No obstant això, els planejaments municipals vigents presenten en conjunt una bona situació pel que fa al sòl urbanitzable i de dotació del sòl urbà vacant, pel que tot fa pensar que a curt termini hi ha disponibilitat d'aquest factor de producció.

Novament els factors de sostenibilitat tornen a ser el principal repte de l'economia comarcal, per les nombroses externalitats negatives que generen sobre la població. En l'àmbit mediambiental les principals febleses provenen de la generació i recuperació dels residus, tant industrials com domèstics. És especialment preocupant l'empitjorament en la gestió dels residus industrials i domèstics. A més, se suma el retrocés en el desenvolupament de les activitats econòmiques lligades a la gestió ambiental. Tanmateix, és en l'esfera social on se situa el principal repte, ja que el desajust entre la funció residencial i productiva -presenta la relació més baixa entre llocs de treball i població en edat activa de Catalunya- comporta una incidència de l'atur excessiva, que tot i reduir-se, resulta comparativament alta en relació a la resta de comarques catalanes.

CONCLUSIONS I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

L'escassetat de sòl per a l'activitat econòmica i la competència amb el sòl residencial, així com l'existència de peatges per accedir als principals mercats, suposen un fre important del desenvolupament econòmic

Revertir el desequilibri existent entre la funció productiva i residencial representa el principal repte per lluitar contra l'elevada incidència de l'atur

De nou els principal reptes de la comarca se situen, d'una banda, en l'àmbit social i mediambiental, i de l'altra, en la mitigació de les externalitats negatives derivades de la pressió residencial en l'oferta de sòl i espais per a l'activitat econòmica. La funció eminentment residencial crea importants desajustos en el desenvolupament econòmic i el mercat laboral. Entre altres, destaca els nivells importants de desocupació, i la limitació pel que fa a les oportunitats laborals, degut a la baixa densitat empresarial. Malgrat el bon comportament en aquest àmbits dels darrers anys, es mostra insuficient per reduir de forma significativa els efectes abans esmentats. El reptes, per tant, se situen en el desenvolupament de polítiques que afavoreixin de forma més intensiva l'atracció i generació d'activitat econòmica intensiva en ocupació, tenint present que el sòl és un recurs escàs amb uns costos comparativament més alts. Així, aquesta ha de ser poc intensiva en aquest recurs i intensiva en capital humà qualificat, que és el principal recurs de la comarca. D'altra banda, per reforçar aquest model de desenvolupament s'han d'abordar la resta de reptes que se situen en la necessitat de reforçar els serveis educatius, i incidir especialment en la formació dels joves, que pot esdevenir una externalitat negativa important a mig termini en el cas que no es reverteixi la tendència negativa actual. També és necessari un major desenvolupament dels serveis a la producció, com a responsables de millorar la competitivitat de les empreses. L'alt nivell d'emprenedoria registrat pot ser una palanca per al desenvolupament d'aquests serveis, alhora que repercuteixi en la diversificació econòmica del Garraf. De fet, aquest darrer punt representa un dels principals reptes de la comarca i un àmbit on és necessari posar l'accent alineant les diferents polítiques que hi poden donar suport: la formació per al treball, l'R+D+i i la transferència tecnològica i les polítiques de desenvolupament local.

Finalment, cal assenyalar febleses importants en els factors locacionals que evidencien la poca capacitat d'atraure activitats i inversions productives. Aquests factors estan

relacionats amb l'existència de vies de peatge que representen un cost diferencial elevat en respecte a territoris propers, i fa que el potencial que té el Garraf per garantir una posició competitiva en la distribució de béns i serveis cap als principals mercats, com ara les àrees metropolitanes de Barcelona i Tarragona, no s'aprofiti. A més, suposen una barrera per a la formació i qualificació de la mà d'obra i afecten clarament en l'ocupabilitat de determinats col·lectius que depenen del transport públic.

Nota: Les posicions relatives corresponen a la metodologia vigent en cada edició. És a dir, els canvis metodològics no representen una revisió dels períodes anteriors.

Garraf

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	37	36	36	35	37	38	39	39	39	39	0
		Sostenibilitat medi ambiental	33	32	32	31	27	27	29	25	32	31	1
Factors de competitivitat		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	3	3	3	3	3	6	6	6	6	9	-3
	Factors de producció	Infraestructura de transport i comunicacions	8	10	10	10	24	24	11	13	13	11	2
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	19	19	18	20	20	18	19	38	38	38	0
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	17	16	14	13	13	11	11	11	12	13	-1
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	7	8	9	5	8	4	3	2	2	2	0
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	23	23	24	24	24	25	24	23	23	16	7
		Volum de mercat i d'activitat	24	17	15	21	20	16	6	8	7	7	0
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	39	38	38	38	27	7	32	7	27	8	19

Factors i dimensions			Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017	2018-2009
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	40	41	40	41	41	40	42	42	42	42		
			Taxa d'atur registral.	**39**	**39**	**38**	**39**	**38**	37	38	38	38	39		
			Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	11	12	**12**	**12**	15		
			Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	38	36	21	25	32	28	29	24	28	22		
		Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	35	25	12	10	10	10	11	10	38	38		
			Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	35	34	33	28	27	26	28	22	24	21		
			Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	26	31	35	35	21	19	23	20	21	17		
			Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	34	**33**	**33**	34	34	35	35	35	34	34		
			Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	11	19	17	23	25	19	24	27	28	32		
			Residus industrials per Km2 (Tn).	33	35	32	29	28	28	29	29	26	30		
			Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	**32**	**32**	34	32	33	33	32	33	34	31		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	16	18	20	20	19	18	18	17	17	18		
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	**25**	**25**	27	19	**25**	25	26	**26**	**26**	38		
			Percentatge de titulats superiors (%).	**1**	**1**	4	**3**	**3**	2	2	**2**	**2**	**2**		
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	6	6	**6**	**6**	**6**		
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	3	3	**3**	**3**	**3**		
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	33	34	34	33	33	34	34	34	34	34		
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	9	9	8	8	8	8	9	9	9	9		
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	8	**9**	**9**	**7**	**7**	7	7	6	**6**	12		
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	8	5	**5**	6		
			Autobusos per Km2.	7	7	7	**7**	**7**	7	7	7	8	8		
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	34	34	34	34	35	35	36	36	**36**	**36**		
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	15	15	15	13	12	12	11	11	11	11		
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	2	3	3	3	2	**2**		
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	22	23	23	23	23	22	22		
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	38	38	40	40	40	40		
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	13	13	9	8	9	9	8	8	11	10		
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	17	20	18	16	14	15	16	17	19	18		
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	31	31	30	26	27	26	27	26	29	30		
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	24	24	21	18	24	1	1	4	4	5		
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	8	8	8	8	7	7	7	7	8	8		
			Densitat de població (habitants/Km2).	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5		
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	3	1	**1**	2		
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	27	27	31	27	22	20	20	22	22	20		
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	20	21	20	20	22	23	23	23	21	22		
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	18	17	17	17	17	15	15	15	15	15		
			Índex de diversificació productiva.	24	23	24	24	24	26	25	27	27	26		
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	20	19	15	13	16	19	13	7		
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	15	16	17	16	14	11	10	8		
		Volum de mercat i d'activitat	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	13	13	13	12	12	12	12	12		
			Percentatge d'empreses (%).	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15		
			Variació de la població (interanual) (%).	14	6	5	16	21	14	8	3	14	7		
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	41	36	29	32	26	11	4	14	2	5		
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	38	38	40	40	40	39	40	39	37	38		
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	36	35	34	34	34	33	33	33	32	30		
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	12	15	6	7	5	3	4	8	5	6		
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	37	33	13	35	16	3	13	3	35	9		
			Variació en les empreses (interanual) (%).	33	28	34	34	5	1	19	2	6	32		

Garraf

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018-2017	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,7	33,3	32,4	30,7	30,3	31,9	33,4	35,1	35,8	36,9	✓	↑
		Taxa d'atur registral.	**16,5**	**18,7**	**19,7**	**21,1**	**21,5**	19,4	17,2	14,8	12,8	11,7	✓	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	**87,0**	**87,0**	**87,0**	**87,0**	**87,0**	82,1	**82,1**	**82,1**	**82,1**	70,7	✗	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	8.099,8	5.756,2	4.695,5	4.026,9	4.433,1	4.385,8	4.500,7	4.367,9	4.596,9	4.362,8	✓	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,4	11,8	18,2	20,7	18,9	18,4	18,4	19,7	1,0	1,0	✗	↓
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	69,1	65,6	63,8	61,8	61,6	59,6	61,1	57,4	59,2	58,0	✓	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	448,3	465,7	513,0	521,9	567,3	598,1	602,1	613,5	634,7	625,5	✓	↑
		Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2,0	**1,8**	**1,8**	1,6	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	✗	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	31,0	36,6	34,9	36,5	35,7	39,2	36,4	36,6	36,1	36,1	✗	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	269,4	291,2	215,8	170,5	142,5	137,8	144,8	135,7	131,5	135,9	✗	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	**58,4**	**58,4**	70,1	67,4	68,9	67,4	70,0	71,8	67,9	73,0	✓	↑
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	103,1	100,1	97,5	92,8	94,0	99,8	107,0	115,3	117,7	120,7	✓	↑
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	**60,8**	**60,8**	67,9	76,9	**73,6**	73,6	**73,6**	**73,6**	**73,6**	76,0	✓	↑
			Percentatge de titulats superiors (%).	**22,6**	**22,6**	26,3	**27,4**	**27,4**	26,3	**26,3**	**26,3**	**26,3**	**26,3**	!	↑
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	**45,7**	**45,7**	**45,7**	**45,7**	**45,7**	58,1	**58,1**	**58,1**	**58,1**	**58,1**	!	↑
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	**28,9**	**28,9**	**28,9**	**28,9**	**28,9**	25,0	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	!	↓
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	96,3	91,6	90,7	87,7	85,4	87,8	88,0	89,6	93,8	94,2	✓	↓
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	75,0	75,1	75,0	74,8	75,0	74,4	74,2	74,3	74,1	73,9	✗	↓
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	714,7	**419,8**	**420,2**	**281,4**	**281,4**	281,4	285,4	171,0	**171,0**	70,5	✗	↓
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	46,0	65,1	**65,1**	86,1	✓	↑
			Autobusos per Km2.	10,8	10,7	10,5	**9,8**	**9,8**	9,5	9,5	9,3	9,4	9,7	✓	↓
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	**0,3**	**0,3**	✓	↓
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,2	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	3,4	2,4	3,6	3,6	✓	↑
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	55,4	55,1	53,5	52,8	50,1	**50,1**	!	↓
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	✗	↑
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	2.284,7	2.101,3	2.217,8	2.187,8	2.357,6	2.455,6	✗	↑
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	74,3	70,3	86,1	85,4	83,1	86,9	93,8	100,7	93,5	99,4	✓	↑
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	11,6	12,9	15,0	16,6	18,8	19,0	18,8	19,5	19,9	20,6	✓	↑
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,9	13,7	13,9	15,9	16,4	16,8	17,4	18,1	17,5	17,5	✓	↑
	Avantatges distribu	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	44,0	44,0	42,0	37,0	36,0	0,0	0,0	0,8	0,8	2,2	✗	↓
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	!	→
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	76,3	76,3	61,5	56,6	53,3	53,3	59,2	58,9	61,5	60,5	✓	↓
			Densitat de població (habitants/Km2).	772,2	780,7	791,3	794,7	792,1	788,1	788,7	793,5	796,8	805,5	✓	↑
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	94,8	94,7	94,6	94,6	94,6	94,5	94,6	94,6	94,5	94,5	✗	↓
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	90,2	95,0	**95,0**	95,0	!	→
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,5	2,4	2,2	2,4	2,9	3,9	4,3	4,3	4,5	4,7	✓	↑
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	86,0	75,4	72,0	64,5	61,8	63,0	64,3	65,8	68,9	68,6	✗	↓
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	401,6	391,9	396,7	396,0	397,7	415,8	440,5	465,8	471,8	485,3	✓	↑
			Índex de diversificació productiva.	18,8	17,9	18,6	18,6	18,0	17,8	18,0	17,9	17,4	17,8	✓	↓
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	159,0	150,2	190,3	204,6	185,1	157,6	170,2	189,8	✓	↑
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	2.447,2	2.280,3	2.202,5	2.482,8	2.543,1	2.890,7	2.907,2	3.084,7	✓	↑
			Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	2.387,0	2.387,0	2.327,0	2.373,4	2.283,9	2.245,5	2.302,9	2.415,3	✓	↑
		Volum de mercat i d'activitat	Percentatge d'empreses (%).	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	✗	↑
			Variació de la població (interanual) (%).	1,9	1,1	1,3	0,4	-0,3	-0,5	0,1	0,6	0,4	1,1	✓	↓
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,5	0,9	0,6	0,3	0,2	0,3	2,3	0,9	3,4	3,1	✗	↑
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,1	27,1	25,9	24,8	24,6	25,8	26,5	27,6	28,1	27,8	✗	↓
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	70,4	68,3	67,4	65,9	66,1	68,9	70,9	71,5	71,8	72,6	✓	↑
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	23,5	20,2	26,3	27,0	32,7	37,1	38,8	44,4	36,7	33,3	✗	↑
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-9,7	-3,5	-2,0	-5,5	-2,2	4,0	4,0	5,3	2,5	4,1	✓	↑
			Variació en les empreses (interanual) (%).	-8,6	-2,8	-3,2	-3,9	-1,4	4,3	2,6	4,6	2,2	-0,2	✗	↑

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no està la informació actualitzada i dels que s'actualitzen puntualment.

A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

La competitivitat territorial i la seva operativització

29 indicadors s'han calculat amb dades de 2018 i 12 amb dades de 2017

Cada dimensió està aproximada a partir d'un mínim de 3-4 indicadors, que analitzen els factors de competitivitat des de perspectives diverses. Tanmateix, tot i la millora registrada els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques és encara variada, i es continuen detectant buits a l'hora d'aproximar determinats aspectes de la competitivitat, per la qual cosa, unes dimensions estan millor representades que d'altres. D'altra banda, la periodicitat de les dades també suposa una certa dificultat, ja que no totes les dades s'actualitzen de forma anual.

Referències temporals dels indicadors

Factors de competitivitat			Indicador / Periode	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Taxa d'atur registral.	2013	2013	2013	2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2018
			Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
		Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2007	2009	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	2007	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Residus industrials per Km2 (Tn).	2007	2008	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	2008	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	2007	2007	2009	2011	2012	2012	2012	2012	2012	2015
			Percentatge de titulats superiors (%).	2007	2007	Mostra 2009-11	Mostra 2010-12	Mostra 2010-12	2011	2011	2011	2011	2011
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2011
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2011
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	Acumulat 1999-2007	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2009-2013	Acumulat 2012-2015	Acumulat 2012-2015	Acumulat 2013-2016
			Cobertura de fibra òptica FTTH.							2015	2016	2016	2017
			Autobusos per Km2.	2008	2009	2010	2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2015	2015
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).					2013	2014	2015	2016	2017	2017
			Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).				2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).					2013	2014	2015	2016	2017	2018
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Distància en mínuts a l'eix viari principal.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Densitat de població (habitants/Km2).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).							2015	2016	2016	2017
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			index de diversificació productiva.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	2006-2008	2007-2009	2008-2010	2009-2011	2010-2012	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2014-2016	2015-2017
			Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	2006-2008	2007-2009	2008-2010	2009-2011	2010-2012	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2014-2016	2015-2017
		Volum de mercat i d'activitat	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2016
			Percentatge d'empreses (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Variació de la població (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
			Variació en les empreses (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018

A partir de l'edició de 2009 s'ha utilitzat una nova mètrica per a construir l'Índex amb l'objecte de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, que l'anterior sistema - basat ordenació cardinal dels indicadors – no permetia. Així, *l'Índex FEGP*, que amb anterioritat només permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet ordenar i, al mateix temps, mesurar les distàncies existents entre totes elles.

Es poden consultar més detalls dels nous indicadors, així com la font d'informació de les dades per a la seva obtenció a l'apartat d'*Indicadors utilitzats en el model*.

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. La mètrica es complementa, per tant, amb un sistema de ponderacions dels factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per part d'un equip assessor, format per membres de la Junta Directiva de l'entitat. També, s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors. Així, en indicadors, s'han assignat pesos diferents en funció de la importància donada a cadascun d'ells i de la seva qualitat. No obstant això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

L'assignació d'aquests pesos s'ha fet sota uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a uns determinats judicis de valor. En aquest sentit, es considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els aspectes relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, el model es basa en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructures de transport i comunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

Els 50 indicadors de l'Índex FEGP

Indicadors utilitzats en el model

Llocs de treball sobre població 15-64 anys	▪ Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).
Taxa d'atur registral (%)	▪ La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat).
Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	▪ Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015 i fins a 2017. A partir de 2018 les dades provenen de les afiliacions al RGSS segons residencia. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	▪ Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants.	▪ Nombre de treballadors afiliats a al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: Recollida i tractament d'aigües residuals, Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis mediambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos.
Consum domèstic d'aigua per habitant (m^3)	▪ Consum domèstic d'aigua, en m3, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m^3)	▪ Consum industrial i de serveis d'aigua, en m3, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab/dia)	▪ Generació de residus municipals en Kg, dividida pel nombre d'habitants i 365 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebutjos de les plantes de reciclatge i compostatge. Sí s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques.
Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	▪ Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaunes i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos.
Residus industrials per Km^2 (Tn)	▪ Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins els residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària, i els que es gestionen com a aigües residuals.
Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	▪ Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que estan sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu, o un component d'aquest, torna a ésser útil.
Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 85: Educació preprimària, Educació primària, Educació secundària, Educació postsecundària, Altres activitats d'educació i Activitats auxiliars a l'educació.
Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	▪ Taxa específica d'escolarització, que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa postobligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves.
Percentatge de titulats superior (%)	▪ Percentatge de persones 16-64 anys amb titulacions superiors. Fins a 2011 la font ha estat l'Enquesta Demogràfica de 2007, entre 2011 i 2014 la font ha estat el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura per la mostra corresponent als tres darrers tres períodes i a partir de 2015 la font és el Cens de població 2011. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat.

Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%)	▪ Percentatge de persones de 10 o més anys amb estudis postobligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya del 2007 fins l'any 2014 en que s'utilitza les dades del Cens de Població 2011 en relació al col·lectiu de 16-64 anys. Les persones amb estudis postobligatoris són aquelles que compten amb un Batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FPII, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una Diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats de llicenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una Llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un Doctorat.
Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)	▪ Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rúbriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO–94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal.
Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 49-53, 61 i 79: Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Emmagatzematge i activitats afins al transport, Activitats postals i de correus i Telecomunicacions i Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.
Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)	▪ Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries.
Inversions del DPTOP per comarques i Km^2 (milers d'euros)	▪ Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tant les Inversions reals com les Transferències de capital externes, a partir de la Liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures.
Cobertura de fibra òptica FTTH (%)	▪ Cobertura conjunta proporcionada per tots els operadors en relació a la xarxa d'accés fixe de fibra òptica fins la llar. Es calcula a partir de les dades demogràfiques de l'entitat singulars de població a nivell municipal i s'agrega a nivell comarcal. Les dades són proporcionades pel Ministeri d'Indústria, energia i turisme.
Autobusos per Km^2	▪ Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu.
Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)	▪ S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. ▪ La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i mediambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. ▪ El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.
Percentatge de sòl urbanitzable (%)	▪ Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.
Percentatge de sòl urbà vacant (%)	▪ Percentatge que representa la superfície de les parcel·les sense edificar sobre el total de superfície de parcel·les urbanes. La informació la proporciona la Direcció general del cadastre.
Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (%)	▪ Percentatge de la superfície qualificada per a activitat econòmica en els planejaments municipals a la comarca respecte al total de Catalunya.
Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït)	▪ Preu de venda dels habitatges nous i usats per comarques i per metre quadrat construït. La font d'informació és el Colegio de Registradores de la Propiedad, Bienes Muebles y Mercantiles de España i les dades les publica la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat de Catalunya.
Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–72: Recerca i desenvolupament.

Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 20, 26 i 28-30: Indústries químiques, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, Fabricació de maquinària i equips ncaa, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs i Fabricació d'altres materials de transport.
Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 50-51, 61-66, 68, 70-75, 77, 85-86, 90 i 91: Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Telecomunicacions, Serveis de tecnologies de la informació, Serveis d'informació, Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, Activitats immobiliàries, Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Recerca i desenvolupament, Publicitat i estudis de mercat, Altres activitats professionals, científiques i tècniques, Activitats veterinàries, Activitats de lloguer, Educació, Activitats sanitàries, Activitats de creació, artístiques i d'espectacles i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals.
Índex de diversificació productiva	▪ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per a avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dóna en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl dóna el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia.
Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants	▪ Sol·licituds de patents registrades els darrers tres anys a l'Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM) en relació a la població.
Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants	▪ Sol·licituds de marques registrades els darrers tres anys a l'Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM) en relació a la població.
Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.)	▪ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports, ports i estacions d'AVE de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona i Barcelona i els aeroports de Reus, Girona–Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Distància en minuts a l'eix viari principal	▪ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.
Distància mitjana al mercat final català (min.)	▪ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per a abastar el mercat català. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Densitat de població (habitants/Km^2)	▪ Nombre d'habitants per Km2.
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%)	▪ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca.
Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G) (%)	▪ Cobertura conjunta proporcionada per tots els operadors en relació a la banda ampla d'accés mòbil. Es calcula a partir de les dades demogràfiques de l'entitat singulars de població a nivell municipal i s'agrega a nivell comarcal. Les dades són proporcionades pel Ministeri d'Indústria, energia i turisme.
Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	▪ La renda familiar disponible bruta (RFDB) és la macromagnitud que mesura els ingressos dels quals disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no només depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats i excedent brut d'explotació), sinó que també està influïda per l'activitat de l'Administració pública mitjançant els impostos i les prestacions socials.
Percentatge d'empreses (%)	▪ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya.
Variació de la població (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual de la població a la comarca.
Habitatges iniciats per 1.000 habitants	▪ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya.

Número d'empreses per 1.000 habitants	▪ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	▪ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateix manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys	▪ Número de societats mercantils constituïdes en relació a la població. La font d'informació és el Registre Mercantil.
Variació en l'ocupació (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca.
Variació en les empreses (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca.
Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 70-71 i 73-74: Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Publicitat i estudis de mercat i Altres activitats professionals, científiques i tècniques.
Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 62-63: Serveis de tecnologies de la informació i Serveis d'informació.
Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 64-66: Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances.

Notes metodològiques

Llocs de treball i centres de treball

En el còmput dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara subrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tot els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declarin tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financera, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província. Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declarin en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

Atur

L'indicador més comunament utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquest taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant (població ocupada), així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estan cercant feina. Durant el 2015, l'Observatori d'Empresa i Ocupació ha definit un nou indicador, la taxa d'atur registral, calculat a partir de valors obtinguts de registres administratius. La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat). En conseqüència, a partir de l'edició 2015 s'introdueix la taxa d'atur registral en substitució de la taxa d'atur absoluta utilitzada en edicions anteriors.

Canvis en la classificació catalana d'activitats econòmiques

El mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAE–09) que substitueix a l'anterior classificació (CCAE–93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquest canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis. Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha desagregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

Bibliografia i fonts

Bibliografia de referència

ACTÍVA PROSPECT (2004). "Un cas pràctic. El Prat de Llobregat". VVAA. *Deslocalització i localització d'empreses a Catalunya*. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

ACTÍVA PROSPECT (2004-2017). *Informe de conjuntura econòmica. Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*. Federació Empresarial del Gran Penedès (FEGP). Publicació de caràcter semestral.

ACTÍVA PROSPECT (2017). DIPUTACIÓ DE BARCELONA. *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, a examen. Utilització del model ADEPG i anàlisi dels resultats pel període 2014-2015.*

ACTÍVA PROSPECT. (2017). *Els sistemes d'innovació comarcals a la demarcació de Barcelona. Resultats pel període 2013-2015..* Diputació de Barcelona.

CARDIFF UNIVERSITY (2013). *UK Competitiveness Index*.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES (2005). *Acord estratègic per a la industrialització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Un model de competitivitat sostenible i solidari per a Catalunya. Informe del Consell d'Experts*, Generalitat de Catalunya.

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2009). *Resilience amid turmoil Benchmarking IT industry competitiveness*

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2012). *Benchmarking global city competitiveness.*

EUROCHAMBRES (2007). Regional Competitiveness Atlas. Economic analysis. Edition 2007.

EUROPEAN CLUSTER OBSERVATORY (2010*). Benchmarking regional competitiveness in the European Cluster Observatory.*

EUROPEAN COMMISSION (2011). *A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *European Competitiveness Report*. 1999-2011.

EUROPEAN COMMISSION (2017). *The EU Regional Competitiveness Index 2016.*

GRUP DE RECERCA EN ANÀLISI QUANTITATIVA REGIONAL (AQR) (2007). *Xarxa el Perfil de la Ciutat. Indicadors d'excel·lència empresarial pels municipis de la Xarxa.*

IMD (2015). *World Competitiveness Yearbook 2015*.

INSTITUTO VASCO DE COMPETITIVIDAD (2007). *Indicadores y análisis de competitividad local en el País Vasco*. Gobierno Vasco.

MORENO; D., Toharia, L.; Caprile, M. (2001) *La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees*. Anuari Socio-Laboral de Catalunya de la UGT. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

NATIONAL COMPETITIVENESS COUNCIL (2010). *Regional Competitiveness Index of Croatia*.

O'MAHONY, M.; VAN ARK, B. (ed.) (2004). *EU Productivity and Competitiveness, an Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process?.* Luxembourg/GB. Office for Official Publications of the European Communities.

PACTE INDUSTRIAL DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (2000). *Indicadors econòmics i territorials de la Regió Metropolitana de Barcelona*.

PORTER, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

SOBRINO, J. (2004). *Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis*. *Economía, Sociedad y Territorio*, Dossier especial: 123-183.

VYTAUTAS SNIESKA, JURGITA BRUNECKIENE (2009). *Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index*. Engineering Economics.

WORLD ECONOMIC FORUM. (2016). *The Global Competitiveness Report 2016–2017*.

Principals fonts consultades

Anuari Econòmic Comarcal BBVA / Catalunya Caixa .

Autoritat Metropolitana del Transport.

Carmedata. Fichero de Empresas de Nueva Creación.

Departament de Governació, Administracions Públiques i Habitatge. Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana.

Departament de Territori i Sostenibilitat. Agència de Residus de Catalunya. Estadístiques de residus industrials.

Departament de Territori i Sostenibilitat. Anuari estadístic.

Departament de Treball, Afers socials i Famílies. Observatori del Treball i Model Productiu.

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Google maps.

Institut d'Estadística de Catalunya.

Ministerio de Hacienda y Función Pública. Dirección General del Catastro.

Ministerio de Indústria, energia y turismo. Secretaria de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información.

Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM).

Renfe.

Actíva Prospect SL (Research & Solutions)
Centre d'Empreses de Noves Tecnologies . Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès . Barcelona . Tel. 93 5820177 Fax. 93 5801354
activaprospect@activaprospect.cat
http://www.activaprospect.cat

FEGP FEDERACIÓ EMPRESARIAL DEL GRAN PENEDÈS

Carrer Beneficència, 17 · 08720 Vilafranca del Penedès
Carrer Montserrat, 6, 2n · 43700 El Vendrell
Carrer Àncora, 3 · 08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. +34 902 106 700 · www.fegp.cat · comunicacio@fegp.cat